

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Daniela Zvárová

**Problematika předběžné otázky se
zaměřením na řízení iniciovaná soudy
České republiky**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Luboš Tichý, CSc.

Katedra evropského práva

Datum vypracování práce: květen 2010

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Českých Budějovicích dne 3. května 2010

Poděkování:

Tímto bych chtěla upřímně poděkovat vedoucímu mé diplomové práce prof. JUDr. Luboši Tichému, CSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky při vypracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	1
1 Charakteristika řízení o předběžné otázce	4
2 Vývoj předběžné otázky	6
3 Výklad článku 267 SFEU.....	10
3.1 Pojem „soud“ členského státu.....	10
3.1.1 České soudní orgány ve smyslu článku 267 SFEU	12
3.2 Soud „členského státu“	14
3.3 Předmět řízení o předběžné otázce.....	15
4 Přípustnost předběžné otázky	17
5 Výjimky z povinnosti předložit předběžnou otázku.....	19
6 Předběžné otázky podané soudy České republiky.....	22
6.1 C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov	23
6.1.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření	23
6.1.2 Soud předkládající předběžnou otázku	23
6.1.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy	24
6.1.4 Pohled Soudního dvora EU na dané řízení	24
6.1.5 Odkaz na dřívější judikaturu	25
6.1.6 Rozhodnutí Soudního dvora EU	26
6.2 C-64/06 Telefónica O ₂ Czech Republic a. s. v. Czech On Line, a. s.....	27
6.2.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření	27
6.2.2 Soud předkládající předběžnou otázku	27
6.2.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy	28
6.2.4 Stanovisko generálního advokáta	30
6.2.5 Pohled Soudního dvora EU na dané řízení	31
6.2.6 Rozhodnutí Soudního dvora EU	32
6.3 C-161/06 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc.....	32
6.3.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření	32
6.3.2 Soud předkládající předběžnou otázku	33

6.3.3	Položené předběžné otázky a dotčené právní normy	34
6.3.4	Stanovisko generálního advokáta	35
6.3.5	Pohled Soudního dvora EU na dané řízení	36
6.3.6	Rozhodnutí Soudního dvora EU	36
6.4	C-282/06 Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním (OSA) v. Miloslav Lev	38
6.4.1	Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření	38
6.4.2	Soud předkládající předběžnou otázku	38
6.4.3	Položené předběžné otázky a dotčené právní normy	38
6.4.4	Konečný výsledek tohoto řízení	39
6.5	C-126/07 Reisebüro Bühler GmbH. v. Dom.info. e.K., Sebastian Dieterle	40
6.5.1	Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření	40
6.5.2	Soud předkládající předběžnou otázku	40
6.5.3	Položené předběžné otázky	42
6.5.4	Konečný výsledek tohoto řízení	42
6.6	C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem	43
6.6.1	Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření	43
6.6.2	Soud předkládající předběžnou otázku	43
6.6.3	Položené předběžné otázky a dotčené právní normy	43
6.6.4	Stanovisko generálního advokáta	44
6.6.5	Pohled Soudního dvora EU na dané řízení	45
6.6.6	Rozhodnutí Soudního dvora EU	45
6.7	C-233/08 Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor	46
6.7.1	Charakterizace řízení a jeho předmětové zařazení	46
6.7.2	Soud předkládající předběžnou otázku	46
6.7.3	Položené předběžné otázky a dotčené právní normy	47
6.7.4	Vyjádření předložená Soudnímu dvoru	48
6.7.5	Stanovisko generálního advokáta	48
6.7.6	Pohled Soudního dvora EU na dané řízení	49

6.7.7	Rozhodnutí Soudního dvora EU	50
6.8	Nejnovější žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané k Soudnímu dvoru Evropské unie.....	51
6.8.1	C-111/09 Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group v. Michal Bilas.....	51
6.8.2	C-299/09 DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrgebiet GmbH v. Ministerstvo životního prostředí	52
6.8.3	C-339/09 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc (2)	54
6.8.4	C-393/09 Bezpečnostní softwarová asociace v. Ministerstvo kultury	54
6.8.5	C-399/09 Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení	55
6.9	Shrnutí k českým předběžným otázkám	56
Závěr		58
Seznam použité literatury		I
Monografie a odborné články		I
Odborné články na internetu a další internetové zdroje		III
Právní předpisy a oficiální dokumenty.....		III
České předběžné otázky a související podklady.....		V
Uvedená soudní rozhodnutí		VI
Název práce v anglickém jazyce		IX
Resumé		X
Klíčová slova		XII

Úvod

Dne 1. května 2004 přistoupila Česká republika spolu s dalšími devíti evropskými státy k Evropské unii. Tímto dnem se tedy právo Evropské unie stalo v těchto státech závazným a v nemalém počtu případů také bezprostředně aplikovatelným. Vnitrostátní orgány nových členských států (zejména soudy) tak byly ze dne na den postaveny do nové role, musely nově aplikovat nejen jim známé vnitrostátní právo, ale též právo evropské, které mělo před právem vnitrostátním přednost.

V důsledku střetnutí těchto dvou normativních světů může vyvstat jak otázka interpretace, tak platnosti práva Evropské unie ve vztahu k vnitrostátnímu právu. K vyřešení takovýchto problémů je národním soudcům dán k dispozici institut předběžné otázky. Článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, který řízení o předběžné otázce upravuje, může být označen za nejdůležitější procedurální ustanovení této smlouvy, stejně jako K. Lenaerts takto označil jeho předchůdce článek 234 Smlouvy o založení Evropského společenství.¹ Toto ustanovení „usnadňuje dialog² mezi národními soudy a Soudním dvorem Evropské unie a zajišťuje styčný bod mezi vnitrostátním právem a právem Evropské unie.“³

Předběžná otázka zabezpečuje nejen jednotnou interpretaci práva Evropské unie, ale také tím, že byla Soudnímu dvoru Evropské unie svěřena pravomoc rozhodnout o platnosti aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie, zajišťuje jednotu právního řádu Evropské unie a soudržnost systému opravných prostředků založených Smlouvou o fungování Evropské unie. Neméně významnou funkcí tohoto institutu je usnadnění přístupu ke spravedlnosti, poskytuje občanům Evropské unie soudní ochranu jejich práv vyplývajících z evropského práva.⁴

---

¹ Lenaerts, K. The Unity of European Law and the Overload of the ECJ – the System of Preliminary Rulings Revisited. in: Ingolf Pernice/Juliane Kokott/Cheryl Saunders (eds.): *The Future of the European Judicial System in a Comparative Perspective*, Nomos, 2006, str. 211, dostupné na http://www.ecln.net/index.php?option=com_content&task=view&id=21&Itemid=39

² Pozn. Autorky: Pojem dialog je používán jak v literatuře (viz např. Anderson, D., Demetriou, M. *References to the European Court*, 2. vydání, London: Sweet&Maxwell, 2002, str. 1), tak v odborných článcích i v judikatuře.

³ Tridimas, T., Tridimas, G. National courts and the European Court of Justice: A Public Choice Analysis of the Preliminary Reference Procedure, *International Review of Law and Economics*, 2004, vol. 24 (2), str. 127

⁴ Tridimas, T., Tridimas, G. National courts and the European Court of Justice: A Public Choice Analysis of the Preliminary Reference Procedure, *International Review of Law and Economics*, 2004, vol. 24 (2), str. 127

Základní principy evropského práva jako například přednost komunitárního práva,⁵ princip přímého⁶ nebo nepřímého účinku,⁷ či zásada odpovědnosti členského státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením komunitárního práva⁸ mají svůj původ v judikatuře Soudního dvora Evropské unie a vznikly právě skrze řízení o předběžné otázce. Tímto procesem komunikace a spolupráce mezi Soudním dvorem Evropské unie a vnitrostátními soudy členských států tedy dochází také k transferu hodnot a způsobu právní argumentace.⁹

Cílem této práce je proto uvést čtenáře do problematiky řízení o předběžné otázce a nastínit nejen specifika jeho hmotněprávní úpravy jako je výklad článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde například o pojem „soud členského státu,“ či představení výjimek z povinnosti předložit předběžnou otázku, ale zejména také analyzovat jednotlivá řízení iniciovaná soudy České republiky od doby přistoupení České republiky k Evropské unii, a to od samého podání žádosti o rozhodnutí předběžné otázky až po rozhodnutí v dané věci či jiný výsledek každého řízení. K vypracování diplomové práce užívám nejvíce metodu deskriptivní, dále analytickou, popř. metodu komparace.

První kapitola se zabývá charakteristikou řízení o předběžné otázce, jeho úvodním představením a specifickými vlastnostmi.

V druhé kapitole popisují vývoj předběžné otázky od článku 41 Smlouvy o založení Společenství uhlí a oceli až po změnu článku 234 Smlouvy o založení Evropského společenství přijetím Lisabonské smlouvy v článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Třetí kapitola analyzuje článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie. Je zde zahrnuta problematika pojmu „soud členského státu“ se zaměřením jak na část pojmu „soud,“ tak na posouzení druhé části daného pojmu „členský stát.“ Dále je v této kapitole rozebrán předmět řízení o předběžné otázce.

Kapitola v pořadí čtvrtá pojednává o kritériích přípustnosti předběžné otázky.

---

⁵ C-6/64 Costa v. ENEL [1964] ECR 585

⁶ C-26/62 Van Gen den Loos v. Nederlandse Administratie der Belastingen [1963] ECR 1

⁷ C-14/83 Von Colson a Kamann v. Land Nordrhein-Westfalen [1984] ECR 1891

⁸ Spojené věci C-6/90 a C-9/90 Andrea Francovich a Danila Bonifaci a ostatní v. Italská republika [1991] ECR I-5357

⁹ Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. Předběžná otázka v komunitárním právu, Praha: Linde, 2005, str. 5

V této diplomové práci není opomenuta ani tematika výjimek z povinnosti předložit předběžnou otázku, která je uvedena v páté kapitole, zvláště co se týče případu C-283/81 *CILFIT a Lanificio di Garvardo SpA. v. Ministerstvo zdravotnictví* [1982] ECR 3415. Výjimku z povinnosti položit předběžnou otázku využil také Ústavní soud České republiky.

Poslední kapitola rozebírá předběžné otázky podané k Soudnímu dvoru Evropské unie soudy České republiky, a to od přistoupení České republiky k Evropské unii až do dnešní doby. Jednotlivá řízení jsou vždy charakterizována určitou zajímavostí či předmětným zaměřením, přes představení sporu v původním řízení, uvedení položených předběžných otázek, stanoviska generálních advokátů až po možný výsledek řízení. Řízení jsou řazena od nejstaršího podání žádosti o rozhodnutí předběžné otázky k nejnovějším, v nedávné době započatým, která ještě nebyla ukončena.

1 Charakteristika řízení o předběžné otázce

K tomu, aby Soudní dvůr Evropské unie (dále Soudní dvůr) mohl plnit své poslání, má mezi pravomocemi mu svěřenými mimo jiné také pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách podaných soudy členských států. Řízení o předběžné otázce je „pojítka mezi dvěma normativními světy.“¹⁰ Nejenže spojuje dva právní řády, ale představuje jakýsi „prostředek komunikace a spolupráce“ mezi Soudním dvorem a národními soudy členských států. Toto řízení je označováno za druh řízení nesporného, popřípadě zcela určitě za řízení *sui generis*. Podstatou tohoto řízení není komunikace mezi Soudním dvorem a stranami sporu, které se tohoto řízení neúčastní, ale právě onen dialog mezi dotazujícím se soudem členského státu a Soudním dvorem (a nepřímým také dialogem mezi soudy členských států).¹¹

Řízení o předběžné otázce probíhá ve třech etapách. Konkrétní spor probíhající před soudem členského státu je základním předpokladem k tomu, aby mohlo být zahájeno řízení o předběžné otázce, a tedy onou první etapou. Je to právě soud členského státu, který požádá Soudní dvůr o radu k řešení určité „nejasné situace.“ V takovémto případě se řízení před vnitrostátním soudem přerušuje, dokud Soudní dvůr v průběhu druhé fáze v dané věci nerozhodne. Poslední část řízení o předběžné otázce se odehrává opět před soudem členského státu, který má povinnost aplikovat rozhodnutí Soudního dvora na vlastní spor.¹²

Projevem neformálnosti řízení o předběžné otázce je dokument (dále Informativní sdělení),¹³ který mají soudci národních soudů k dispozici, poskytující jim pomocné informace. „Účelem těchto praktických informací, které nejsou jakkoli závazné, je poskytnout vnitrostátním soudům vodítka, pokud jde o příhodnost podání žádosti o předběžné otázce, a případně jim pomoci ve formulaci a úpravě otázek předkládaných

---

¹⁰ Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. Předběžná otázka v komunitárním právu, Praha: Linde, 2005, str. 4

¹¹ Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. Předběžná otázka v komunitárním právu, Praha: Linde, 2005, str. 7 a 9

¹² Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. Předběžná otázka v komunitárním právu, Praha: Linde, 2005, str. 6 a 7

¹³ Informativní sdělení o zahajování řízení o předběžné otázce vnitrostátními soudy (2009/C 297/01), dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:297:0001:0006:CS:PDF>

Soudnímu dvoru.¹⁴ Přesto by žádost o rozhodnutí o předběžné otázce měla být jednoduchá, jasná, přesná a bez zbytečných skutečností.¹⁵ Pomoc Soudního dvora při formulaci nebo přeformulování předběžné otázky není výjimkou. Jak uvádí Xavier Groussot,¹⁶ v roce 2008 mělo 11 % soudců dotazujících se na předběžnou otázku zkušenosti s jejím přeformulováním.

Článkem 23a Protokolu o statutu Soudního dvora Evropské unie¹⁷ a článkem 104b Jednacího řádu Soudního dvora¹⁸ je upraveno poměrně nové řízení o naléhavé předběžné otázce, jemuž je v Informativním sdělení věnována samostatná část, v níž je zdůrazněno, že „stručnost je v naléhavé situaci o to důležitější, že přispívá k rychlosti řízení.“¹⁹

---

¹⁴ Informativní sdělení o zahajování řízení o předběžné otázce vnitrostátními soudy (2009/C 297/01), dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:297:0001:0006:CS:PDF>, str. 1, část I., bod 6

¹⁵ Tamtéž, str. 3, část I., bod 21

¹⁶ Groussot, X. „Spirit, Are You There? - Reinforced Judicial Dialogue and the Preliminary Ruling Procedure,“ Eric Stein Working Paper, č. 4/2008, str. 10, dostupné na <http://www.ericsteinpapers.eu/papers/2008/4.html>

¹⁷ Protokol (č. 3) o statutu Soudního dvora Evropské unie (Úř. Věst. EU 2008, C 115, str. 210), dostupné na http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2008-09/statut_2008-09-25_11-38-33_988.pdf

¹⁸ Jednací řád Soudního dvora ve znění změn z 13. ledna 2009 (Úř. Věst. L 24, 28. 1. 2009, str. 8), dostupné na http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2008-09/txt5_2008-09-25_11-40-42_785.pdf

¹⁹ Informativní sdělení o zahajování řízení o předběžné otázce vnitrostátními soudy (2009/C 297/01), dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:297:0001:0006:CS:PDF>, str. 5, část II., bod 40

2 Vývoj předběžné otázky

S institutem předběžné otázky se v té či oné podobě můžeme setkat v mnoha národních právních řádech.²⁰ Článkem 234 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále SES) bylo ovšem řízení o předběžné otázce vymezeno jako institut zcela nový.²¹

Poprvé bylo řízení o předběžné otázce upraveno v článku 41 Smlouvy o založení Společenství uhlí a oceli (dále ESUO).²² Formulace tohoto článku zahrnovala pouze výlučnou pravomoc Soudního dvora odpovídat na předběžné otázky týkající se platnosti aktů Společenství. Protože ale bylo nutné zajistit jednotu v aplikaci komunitárního práva a vybudovat efektivní spolupráci mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, Soudní dvůr rozhodl, že posouzení platnosti aktů jde ruku v ruce s jejich interpretací. Podle tohoto rozhodnutí se proto do jurisdikce Soudního dvora zahrnuje jak pravomoc rozhodnout o předběžných otázkách ohledně platnosti aktů, tak ohledně jejich interpretace.²³

Významnější roli v úpravě předběžné otázky hrál článek 234 SES, který se stal nejvíce užívaným v této oblasti.

Článek 234 Smlouvy o založení Evropského společenství zněl:

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

- a) výkladu této smlouvy,*
- b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány Společenství a ECB,*
- c) výkladu statutů subjektů zřízených aktem Rady, pokud tak tyto statuty stanoví.*

Vyostane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o této otázce.

Vyostane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr.

²⁰ Příkladem lze uvést Německo či Itálii.

²¹ Zoulík, F. Vliv evropského práva na naše civilní soudnictví (vybrané otázky), Bulletin advokacie, 2006, roč. 7 – 8, str. 18

²² Platnost smlouvy skončila v červenci 2003. Podle této smlouvy se budou řídit spory zahájené před koncem její platnosti.

²³ Případ C-221/88, ESCS v. Acciaierie e Ferriere Busseni SpA (in liquidation) [1990] ECR I-00495, bod 13 - 14

Článek 234 SES se od článku 41 ESUO odlišoval ve dvou významných aspektech. Prvním bylo rozšíření pravomoci Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se interpretace aktů Společenství a druhým bylo sdílení pravomocí ohledně otázek komunitárního práva se soudy a tribunály členských států.²⁴

Dne 1. prosince 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství. Znění článku 234 SES se změnilo, stejně tak samotný název smlouvy. Řízení o předběžné otázce je nyní upraveno článkem 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále SFEU).

Článek 267 (bývalý článek 234) Smlouvy o fungování Evropské unie zní:

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

- a) výkladu Smluv,*
- b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.*

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o této otázce.

Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie.

Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, které se týká osoby ve vazbě, rozhodne Soudní dvůr Evropské unie v co nejkratší lhůtě.

Jak je možné si všimnout výše, nový článek 267 SFEU pojednává nejen o výkladu této smlouvy, ale o výkladu zřizovacích smluv, a dále o platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie. Evropská unie na základě Lisabonské smlouvy získala nejen právní subjektivitu, ale i nový institucionální rámec, struktura v podobě tří pilířů přestala existovat. Druhá a třetí strana článku zůstala téměř beze změny až na formální změnu názvu Soudního dvora, který v důsledku Lisabonské smlouvy přijal název Soudní dvůr Evropské unie. Zcela novou úpravou je zde čtvrtý odstavce uvedeného článku, který se týká vyvstání předběžné otázky v jednáních týkajících se osob ve vazbě. V takovém případě je zde kladen důraz na rychlost řízení.

---

²⁴ Anderson, D., Demetriou, M. References to the European Court, 2. vydání, London: Sweet&Maxwell, 2002, str. 7

Obdobu článku 234 SES bylo možno najít také v článku 150 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (dále Euroatom). Přestože existovaly rozdíly ve znění jednotlivých smluv,²⁵ měl Soudní dvůr tendenci vnímat všechna tři ustanovení o řízení o předběžné otázce jednotně podle článku 234 SES.²⁶ Lisabonskou smlouvou byl však článek 150 Euroatom, obdobně jako mnoho dalších této smlouvy, zrušen.

Významnými prvky byly v oblasti předběžné otázky článek 68 SES v oblasti vízové, azylové a přistěhovalecké politiky a článek 35 Smlouvy o Evropské unii (dále SEU) upravující řízení o předběžné otázce v rámci Policejní a justiční spolupráce ve věcech trestních.

Článek 68 SES modifikoval článek 234 SES tak, že ve věcech vízové, azylové a přistěhovalecké politiky se článek 234 SES měl použít pouze v případě, pokud orgánem předkládajícím předběžnou otázku byl soud poslední instance, přičemž podle odstavce 2 daného článku byla v otázkách udržení veřejného pořádku a ochrany vnitřní bezpečnosti pravomoc Soudního dvora vyloučena.

Specifikum článku 35 SEU bylo nejen v možném předmětu řízení, ale zejména v tom, že pravomoc Soudního dvora zde byla dána volbou. Podle odstavce 2 článku 35 SEU bylo věcí členského státu, zda výslovným prohlášením uznal pravomoc Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách dle toho článku. Členský stát měl také určit, jaké soudy měly oprávnění obrátit se na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. V České republice toto právo měly všechny české soudy, jinak tomu bylo ale například ve Španělsku, které, jak uvádí Tridimas, přiznalo toto právo pouze soudům poslední instance.²⁷

Dnem, kdy vstoupila Lisabonská smlouva v platnost, se pravomoc Soudního dvora Evropské unie rozšířila na právo Evropské unie. „Soudní dvůr získal obecnou pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva v důsledku toho, že Lisabonská smlouva odstranila strukturu pilířů a zrušila

---

²⁵ Myšleny jsou Smlouva o založení Evropského společenství, Smlouva o založení Společenství uhlí a oceli, Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

²⁶ Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. *Předběžná otázka v komunitárním právu*, Praha: Linde, 2005, str. 13

²⁷ Tridimas, T. *Knocking on Heaven's Door: Fragmentation, Efficiency and Defiance in the Preliminary Reference Procedure*, *Common Market Law Review*, 2003, vol. 40, str. 13

článek 35 Smlouvy o EU a článek 68 ES, které stanovily omezení pravomoci Soudního dvora.“²⁸

„Smysluplnost a úspěch řízení o předběžné otázce byla [rovněž] potvrzena postupným převzetím obdobného modelu spolupráce Soudního dvora a národních soudů v té či oné formě do dalších smluv.“²⁹ Příkladem lze uvést Bruselskou úmluvu o soudní příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních, Luganská úmluva o pravomoci soudů a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech nebo Římská úmluva o právu aplikovatelném na smluvní závazky.

---

²⁸ Události 2009 Evropského dokumentačního a informačního střediska, Univerzita Karlova v Praze, dostupné na <http://eds.cuni.cz/EISEDS-4.html>

²⁹ Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. Předběžná otázka v komunitárním právu, Praha: Linde, 2005, str. 16

3 Výklad článku 267 SFEU

3.1 Pojem „soud“ členského státu

Již při přečtení doslovného textu článku 267 SFEU jsou podstatné funkce tohoto článku zřetelné. Zatímco první odstavec stanoví rozdílné předměty řízení, ve druhém odstavci je vyjádřeno právo předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru, třetí odstavec naopak určuje povinnost a nový čtvrtý odstavec vyjadřuje potřebu rychlého vyřízení předběžné otázky vzniklé v jednáních týkajících se osob ve vazbě. Právo požádat Soudní dvůr o rozhodnutí předběžné otázky je přiznáno každému soudu členského státu, zatímco povinnost položit předběžnou otázku je připsáno tomu národnímu soudu, jehož rozhodnutí již nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva.³⁰

Jelikož znění tohoto článku není v každém jazyce identické, zůstává otázkou, co se rozumí pod pojmem „soud“ členského státu. Zabrousíme-li například do anglické verze daného článku, užívá se zde výrazu „court or tribunal,“ v německé verzi nalezneme pojem „Gericht.“

V dřívější literatuře byl z části zastáván názor, že by tato otázka měla být řešena národním právem. Dnes je tomu jinak, neurčité právní pojmy primárního práva včetně pojmu „soud“ členského státu je třeba vykládat autonomně Soudním dvorem, aby se jednalo o jednotně vykládaný společný pojem.³¹

Soudní dvůr měl dvojí možnost, jak pojem „soud“ vyložit. Zaprvé mohl využít institucionálního hlediska, které následovalo obecnou soustavu soudů daného členského státu, neboli řešil otázku, zda je dotazující orgán součástí této soustavy. Druhou možností je aplikace funkčního hlediska, které vychází z posouzení daného konkrétního případu. Soudní dvůr zkoumá, zda řízení je soudního charakteru a zda orgán předkládající předběžnou otázku skutečně splňuje požadavky instituce soudního orgánu. V roce 1966 rozhodl ve věci C-61/65 G. Vaassen-Göbbles,³² kde vyjádřil základní kritéria k určení, zda

---

³⁰ Unkrich, R. Das Vorabentscheidungsverfahren nach Art. 234 SES und die Rechtsposition des Einzelnen, Berlin: Tenea, 2006, str. 7

³¹ Tamtéž, str. 25

³² C-61/65 Vaassen-Göbbles (a widow) v. Management of the Beambtenfonds voor het Mijbedrift [1966] ECR 261

se jedná o „soud“ podle článku 267 SFEU. Tato kritéria byla doplněna zejména v roce 1997 v rozhodnutí C-54/96 Dorsch Consult.³³

Kritéria formulovaná ve výše uvedených rozhodnutích zkoumají, zda:³⁴

- byl dotyčný orgán založen na základě práva
- je stálý (*permanent*)
- je tento orgán nezávislý
- je pravomoc orgánu obligatorní (*compulsory*)
- orgán rozhoduje ve sporném řízení (*inter partes*)
- orgán aplikuje platné právní předpisy
- je orgán povolán k vydání rozhodnutí soudní povahy

První a druhé kritérium nezabírá Soudnímu dvoru přespříliš času. Poprvé na ně bylo upozorněno v již zmíněném případě C-61/65 Vaassen-Göbbles, kde například Soudní dvůr pouze uvádí, že Scheidsgerecht je náležitě založen podle nizozemského práva. Soudnímu dvoru tedy většinou postačí odvolat se na vnitrostátní právo.

Třetí kritérium nezávislosti Soudní dvůr posuzuje ze dvou hledisek. „V případě institucionální nezávislosti by mělo existovat oddělení soudního orgánu od jiných mocí ve státě. Při zkoumání nezávislosti členů soudního orgánu se Soud zabývá otázkou jejich ustavování, způsobu práce, vázaností příkazy a případné odvolatelnosti.“³⁵ Nezávislost orgánu byla mezi kritéria včleněna počátkem 90. let. Významným případem pro tuto oblast je případ C-24/92 Corbiau, ve kterém byla předběžná otázka předložena ředitelem daňového úřadu (*Director of Taxation and Excise Duties*). Soudní dvůr proto nejdříve musel rozhodnout, zda je ředitele daňového úřadu možno považovat za soud podle článku 267 SFEU. Výsledkem bylo rozhodnutí, že ředitele daňového úřadu nelze považovat za soud ve smyslu komunitárního práva, protože, jak uvedl Soudní dvůr, je zde jasné organizační spojení s oddělením, které stanovilo sporné uložení daně.³⁶

---

³³ C-54/96 Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH v. Bundesbaugesellschaft Berlin mbH. [1997] ECR I-04961

³⁴ Anderson, D., Demetriou, M. References to the European Court, 2. Vydání, London: Sweet&Maxwell, 2002, str. 32

³⁵ Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. Předběžná otázka v komunitárním právu, Praha: Linde, 2005, str. 29

³⁶ Viz. C-24/92 Pierre Corbiau and Administration des Contributions du Grand-Duché de Luxembourg [1993] ECR I-01277, bod 15 - 17

Kritérium obligatorní pravomoci orgánu lze poukázat na případu C-102/81 Nordsee.³⁷ Soudní dvůr v tomto případě rozhodl, že rozhodčí soud, který byl na základě rozhodčí doložky povolán k rozhodnutí sporu mezi stranami, není soudem členského státu ve smyslu článku 267 SFEU, protože se nejedná o obligatorní jurisdikci. Podle rozhodnutí Soudního dvora strany neměly žádnou povinnost předložit jejich spor rozhodčímu orgánu, bylo to jejich svobodné rozhodnutí, které tak vyjádřily v rozhodčí doložce.

Důležitost požadavku sporného řízení se postupem času oslabila. Například ve výše uvedeném případě C-54/96 Dorsch Consult Soudní dvůr konstatuje, že požadavek sporného řízení (inter partes) není absolutním kritériem.³⁸ Přesto toto kritérium zcela nevymizelo, je však zkoumáno spolu s kritériem, zda je daný orgán povolán k vydání rozhodnutí soudní povahy. Soudní povahou rozhodnutí se Soudní dvůr zabýval v roce 1980 například v případě C-138/80 Borker,³⁹ kde odmítl dát odpověď na otázku podanou Pařížskou advokátní komorou právě díky tomu, že advokátní komora podle jeho názoru nevykonávala funkci soudu.⁴⁰

Požadavek aplikace platného práva je kritériem prakticky bezproblémovým. Soud ve smyslu článku 267 SFEU má rozhodovat podle platného práva, do něhož se samozřejmě řadí i právo Evropské unie.

3.1.1 České soudní orgány ve smyslu článku 267 SFEU

Na první pohled se nezdá být problematické určit, které české orgány jsou oprávněny předložit žádost o rozhodnutí předběžné otázky jako soudy ve smyslu článku 267 SFEU. Jak z výše uvedeného výkladu ale vyplývá, Soudní dvůr zkoumá podle určitých kritérií, zda původní řízení je soudního charakteru a zda český orgán předkládající předběžnou otázku skutečně splňuje požadavky instituce soudního orgánu. Proto mohou do pojmu „soud“ spadat i určité instituce, které neodpovídají českému pojetí daného pojmu.

---

³⁷ C-102/81 Nordsee Deutsche Hochseefischerei GmbH v. Reederei Mond Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG and Reederei Friedrich Busse Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG. [1982] ECR 1095

³⁸ C-54/96 Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH v. Bundesbaugesellschaft Berlin mbH. [1997] ECR I-4961, bod 31

³⁹ C-138/80 Borker [1980] ECR 01975

⁴⁰ Brown, L., N., Kennedy T. The Court of Justice of the European Communities, 5. vydání, London: Sweet&Maxwell, 2000, str. 224

Za soud ve smyslu článku 267 SFEU lze téměř vždy považovat jednotlivé články soudní soustavy tak, jak jsou vymezeny v odstavci prvním článku 91 Ústavy České republiky a v paragrafu 8 Zákona o soudech a soudcích,⁴¹ s přihlédnutím na konkrétní druh řízení.⁴² S ohledem na předešlou větu soudy rozhodující v občanskoprávním, obchodněprávním, správněprávním nebo trestněprávním řízení jsou vesměs oprávněny v rámci své soudní pravomoci předložit žádost o zodpovězení předběžné otázky.⁴³

Pokud jde o Ústavní soud České republiky (dále Ústavní soud ČR), ten k problematice „sebe považování se“ za soudní orgán ve smyslu článku 267 SFEU nevynechal jednoznačnou odpověď, připouští ale, že v budoucnu tu možnost položení předběžné otázky Soudnímu dvoru je.⁴⁴ Ústavní soud se tomuto rozhodnutí doposud „vyhnul“ konstatováním, že v dané věci je po srovnání jazykových verzí textu normy práva Evropské unie příhodné aplikovat výjimku z povinnosti předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru – doktrínu *acte clair*.⁴⁵

Osobně jsem toho názoru, že Ústavní soud by za soud ve smyslu článku 267 SFEU považován byl. Ústavní soud vícekrát uvedl, že není součástí obecného soudnictví,⁴⁶ nicméně představuje jednoinstanční soustavu ústavního soudnictví a jako takový tvoří tedy jak první, tak poslední článek této soustavy. Zcela určitě je soudem, proti jehož rozhodnutí není možné podat opravný prostředek podle vnitrostátního práva, a proto tedy soudem ve smyslu článku 267 SFEU.⁴⁷

Srovnáním s ostatními členskými státy EU zjistíme, že již například rakouský Ústavní soud předložil Soudnímu dvoru několik předběžných otázek. Korinek na ukázk

---

⁴¹ Viz článek 91 (1) zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a §8 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích

⁴² Například Občanský soudní řád upravuje několik druhů tzv. řízení čistě nesporné povahy (pro představu řízení o prohlášení za mrtvého dle § 195 a násl.), ve kterých krajské soudy nejsou oprávněny obrátit se Soudní dvůr s předběžnou otázkou.

⁴³ Detailnější analýza jednotlivých orgánů a jednotlivých druhů řízení viz Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. *Předběžná otázka v komunitárním právu*, Praha: Linde, 2005, str. 44 a násl.

⁴⁴ Usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 2553/07 ze dne 15. 2. 2010, str. 2, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>

⁴⁵ Tamtéž, str. 2, obdobně Usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 154/08 ze dne 30. 6. 2008, str. 3, vše dostupné na <http://nalus.usoud.cz>

⁴⁶ Viz např. Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1009/08 ze dne 8. 1. 2009, *K povinnosti obecného soudu položit předběžnou otázku*, str. 4, bod 19, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>

⁴⁷ Je ovšem nutné brát ohled na konkrétní druh řízení. Srov. Tichý, L. *Řízení o předběžné otázce ESD a české soudy: subjekty, předmět a následky*, v *Řízení o předběžné otázce a národní soudy*, Sborník příspěvků z konference pořádané Ústavním soudem České republiky v Brně dne 3. prosince 2004, Praha: Ústavní soud České republiky, 2005, str. 61

uvádí případ C-143/99 *Adria-Wien Pipeline and Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* a C-171/01 *Wählergruppe Gemeinsam*.⁴⁸ Z poslední doby stojí za zmínku rozhodnutí italského Ústavního soudu č. 103/2008, kterým se rozhodl v řízení o abstraktní kontrole norem předběžnou otázku předložit. Zajímavým v tomto případě bylo, že tak popřel své dřívější rozhodnutí z roku 1995, v němž konstatoval, že nemůže být za soud ve smyslu komunitárního práva považován.⁴⁹ Je ovšem nutné připomenout, že základem pro tento obrat byla změna italské Ústavy v roce 2001.⁵⁰

Za české soudní orgány ve smyslu článku 267 SFEU nelze prakticky považovat instituci či orgán, které nemají označení „soud“ ve svém názvu, určitou šedou zónou jsou ovšem mimo jiné například rozhodčí soudy.⁵¹

3.2 Soud „členského státu“

Článek 267 SFEU odkazuje na soud členského státu, čímž je vlastně vyjádřena geografická pravomoc Soudního dvora. Vzhledem k výše uvedeným kritériím k určení, který orgán může být považován za soud podle článku 267 SFEU, je zřejmé, že v rámci Evropské unie mohou existovat i takové soudní orgány, které lze často jen stěží považovat za soud „členského státu,“ přesto je jim dovoleno požádat Soudní dvůr o rozhodnutí předběžné otázky.⁵²

Územní působnost Smlouvy o fungování Evropské unie a Smlouvy o Evropské unii je vymezena v článku 52 SEU a dále v článku 355 SFEU. Pokud jde o členské státy, které jsou vyjmenovány v odstavci prvním článku 52 SEU, neměl by být v tomto ohledu žádný problém. Smlouva o fungování Evropské unie však dále obsahuje článek 355, jež vymezuje další teritoriální území, na kterých se budou Smlouva o Evropské unii a

---

⁴⁸ Korinek, K. Řízení o předběžné otázce podle návrhů předkládaných ústavními soudy, v *Řízení o předběžné otázce a národní soudy*, Sborník příspěvků z konference pořádané Ústavním soudem České republiky v Brně dne 3. prosince 2004, Praha: Ústavní soud České republiky, 2005, str. 20-25, případy C-143/99 *Adria-Wien Pipeline and Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* [2001] ECR I-8365 a C-171/01 *Wählergruppe Gemeinsam* [2003] ECR I-4301

⁴⁹ Rozhodnutí italského Ústavního soudu č. 536/1995, dostupné na <http://www.cortecostituzionale.it>

⁵⁰ Konkrétně článek 117 odstavec 1 italské Ústavy. Více viz Fontanelli, F., Martinico, G. *Cooperative Antagonists – The Italian Constitutional Court and the Preliminary Reference: Are We Dealing with a Turning Point?*, Eric Stein Working Paper, č. 5/2008, str. 1 - 23

⁵¹ Více dále viz 6.5.2

⁵² Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. *Předběžná otázka v komunitárním právu*, Praha: Linde, 2005, str. 31

Smlouva o fungování Evropské unie aplikovat, jako například Azory, Madeira či Kanárské ostrovy a to v souladu s článkem 349 SFEU.⁵³

Článek 355 SFEU dále určuje území, na která se vztahuje zvláštní systém přidružení, či která naopak do působnosti smluv nepatří. Podle článku 355 odstavce 5 se smlouvy nevztahují například na Faerské ostrovy nebo na britské Normanské ostrovy.

Existují ovšem i další specifické situace, jako státy Evropského sdružení volného obchodu (dále ESVO). ESVO uzavřelo s Evropským společenstvím Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, podle které může Soudní dvůr vykládat tuto Dohodu jen s ohledem na Společenství, nyní tedy Evropskou unii. Soudní dvůr nemá pravomoc odpovídat na předběžné otázky neunijních soudů, vyloučeny jsou také Mezinárodní soudní dvůr, Evropský soud pro lidská práva, naopak přípustné jsou otázky Soudního dvora Beneluxu, neboť ten tvoří ve své podstatě součást soudního systému těchto států.⁵⁴

3.3 Předmět řízení o předběžné otázce

Ze znění článku 267 SFEU lze vyčíst, že předmětem řízení mohou být 2 typy předběžných otázek, a to otázky platnosti a výkladu práva Evropské unie.

Pokud jde o otázku platnosti, je zde namísto bezpodmínečná povinnost všech vnitrostátních soudů předložit tuto otázku Soudnímu dvoru.⁵⁵ Tato povinnost je ovšem omezena. Předběžná otázka musí být předložena pouze za předpokladu, že je zde rozumná pochybnost o platnosti daného aktu a tím vzniká nejistota ohledně konkrétního ustanovení.⁵⁶ Přičemž samozřejmě existují akty práva Evropské unie, o jejichž neplatnosti nemůže být ani řeč. Mluvíme zde zejména o zřizovacích smlouvách včetně jejich novel a příloh a o rozhodnutích samotného Soudního dvora. Článek 267 SFEU se o důvodech neplatnosti nezmiňuje, jejich existenci lze dovodit z článku 263 SFEU upravujícího přímou žalobu na neplatnost.

Co se týče otázky výkladu práva Evropské unie, je situace o něco problematičtější. Je zde velmi důležité oddělení interpretace a aplikace práva. Interpretace evropského

---

⁵³ Podle článku 349 SFEU přijímá Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem opatření zaměřená na vytvoření podmínek pro uplatnění SEU a SFEU.

⁵⁴ Lenaerts, K., Arts, D. *Procedural law of the European Union*, Londýn: Sweet&Maxwell, 1999, str. 25 - 26

⁵⁵ Viz případ C-314/85 Foto Frost v. Hauptzollamt Lübeck-Ost [1987] ECR 4199

⁵⁶ Tichý L. Řízení o předběžné otázce ESD a české soudy: subjekty, předmět a následky, v Řízení o předběžné otázce a národní soudy, Sborník příspěvků z konference pořádané Ústavním soudem České republiky v Brně dne 3. prosince 2004, Praha: Ústavní soud České republiky, 2005, str. 77 - 78

práva je v pravomoci Soudního dvora, kdežto jejich aplikace je plně v rukou národních soudů. Přesto, že jsou pravomoci v tomto ohledu mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy poměrně jasně stanoveny, ne vždy se Soudnímu dvoru dodržení hranic mezi nimi podaří. Otázka výkladu se konkrétně může týkat zakládacích smluv, včetně protokolů, příloh a deklamací k nim, změn a smluv o přistoupení, a také mezinárodních smluv uzavřených Evropským společenstvím, nově Evropskou unií.⁵⁷ Dále mohou být předmětem výkladu akty přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie, jak vyplývá z článku 267 SFEU. Jak nám dikce článku 267 SFEU naznačuje, výklad se vztahuje na právo Evropské unie, proto právo vnitrostátní je pro Soudní dvůr tabu. Soudní dvůr není oprávněn vykládat právo členských států. Jak už to tak ale bývá, určitá výjimka se vždycky najde. Soudní dvůr v případě C-297/88 Dzodzi⁵⁸ uznal, že „předběžná otázka výkladu komunitárního práva se může týkat i výkladu národního práva, ovšem pouze v tom případě, kdy se jedná o národní právo, které, odkazem či doslovnou reprodukcí ustanovení komunitárního práva, dobrovolně rozšiřuje aplikovatelnost komunitárního práva i na situace nespádající do jeho působnosti.“⁵⁹

Co se týče výkladu obecně právních zásad, o kterých se článek 267 SFEU nezmiňuje? Tyto principy Soudní dvůr využívá k interpretaci jiných norem, přesto však při tomto výkladu dochází k výkladu obecných právních principů samotných.

Přijetím Lisabonské smlouvy se pravomoc Soudního dvora rozšířila. Předmětem řízení o předběžné otázce mohou být nově i předběžné otázky v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva, a to v důsledku toho, že Lisabonská smlouva odstranila strukturu pilířů a zrušila článek 35 SEU a článek 68 SFEU,⁶⁰ přesto i dříve mohly být předmětem řízení o předběžné otázce i jiné prameny komunitárního práva, které k tomu byly Smlouvou o založení Evropského Společenství či Smlouvou o Evropské unii oprávněny.⁶¹

---

⁵⁷ Král, R. České soudy a řízení o předběžné otázce před ESD, *Evropské právo*, č. 7/2003, str. 33

⁵⁸ Spojené věci C-297/88 a C-197/89 Massam Dzodzi v Belgian State [1990] ECR I-03763

⁵⁹ Král, R. České soudy a řízení o předběžné otázce před ESD, *Evropské právo*, č. 7/2003, str. 34

⁶⁰ Tisková zpráva č. 104/09 ze dne 30. Listopadu 2009, dostupné na <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=CJE/09/104&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=en>

⁶¹ SES v článku 68 upravoval již zmíněnou modifikaci článku 234. Předmětem řízení o předběžné otázce ve věcech vízové, azylové a přistěhovalécké politiky bylo podle prvního odstavce daného článku výklad hlavy IV. SES nebo také platnost a výklad právních aktů, které byly podle této hlavy orgány Společenství vydány. Předmětem řízení, jak uvádí Tichý (*Evropské právo*, 3. vydání, C.H.Beck, 2006, str. 391), mohl být i „výklad a právnost rozhodnutí a rámcových rozhodnutí, vydaných podle hlavy VI. Smlouvy o Evropské unii ve věcech policejní a justiční spolupráce.“

4 Přípustnost předběžné otázky

Pokud se podíváme na článek 267 SFEU blíže, zjistíme, že kromě kritérií daných judikaturou a kromě předložení soudním orgánem ve smyslu tohoto článku, jsou zde uvedena další dvě velmi důležitá kritéria, která jsou potřebná pro možnost položení předběžné otázky před Soudní dvůr.

Jak uvádí článek ve svém druhém a třetím odstavci, je nutné, aby v řízení před vnitrostátním soudem vyvstala otázka podle odstavce 1 daného článku, tzn. *vyvstání otázky práva Evropské unie* je prvním nezbytným předpokladem přípustnosti žádosti o rozhodnutí předběžné otázky.

Druhou podmínkou, bez které zodpovězení předběžné otázky není možné, je, že rozhodnutí této otázky je *bezpodmínečně nutné k vydání samotného rozsudku ve věci samé*. „Tato nezbytnost se zásadně posuzuje podle závažnosti rozhodnutí předběžné otázky pro výchozí spor.“⁶² Je zcela v kompetenci národního soudce, zda předloží či nepředloží předběžnou otázku Soudnímu dvoru.⁶³ Je to právě soudce vnitrostátního soudu, kdo posuzuje, zda byly splněny oba dva výše uvedené předpoklady pro předložení předběžné otázky. I přesto, že pravomoc národního soudce je v tomto ohledu výlučná, existují určitá omezení, která mohou mít za následek nepřipuštění žádosti o rozhodnutí předběžné otázky k Soudnímu dvoru. Tento fakt je doložen odmítnutím předběžných otázek v rozmezí 5 – 10 % pro jejich nepřípustnost.⁶⁴

Navzdory počátečnímu benevolentnímu přístupu Soudního dvora k předběžným otázkám, který byl zapříčiněn snahou Soudního dvora povzbudit členské státy v předkládání těchto otázek, byly postupem času soudní judikaturou vyvinuty typy otázek, které Soudní dvůr nepovažuje za přípustné.

Bobek uvádí následující typy nepřípustných předběžných otázek:⁶⁵

---

⁶² Unkrich, R. Das Vorabentscheidungsverfahren nach Art. 234 SES und die Rechtsposition des Einzelnen, Berlin: Tenea, 2006, str. 38 (přeloženo autorkou)

⁶³ V kompetenci národního soudce je předložit otázku, jak na návrh účastníků vlastního sporu, tak z vlastní iniciativy, dokonce i proti vůli účastníků sporu.

⁶⁴ Bobek, M. Ptejte se mě na co chcete, já na co chci odpovím aneb přípustnost předběžných otázek před Evropským soudním dvorem, Soudní rozhledy, č. 9/2004, str. 322

⁶⁵ Bobek, M. Ptejte se mě na co chcete, já na co chci odpovím aneb přípustnost předběžných otázek před Evropským soudním dvorem, Soudní rozhledy, č. 9/2004, str. 322, též Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. Předběžná otázka v komunitárním právu, Praha: Linde, 2005, str. 107. Obdobné, ale stručnější členění uvádí také Stehlík, V. Řízení o předběžné otázce v komunitárním právu, Olomouc, 2006, str. 90, nebo Král, R. České soudy a řízení o předběžné otázce před ESD, Evropské právo, č. 7/2003, str. 34, který ovšem

- Základem předběžné otázky není reálný spor.
- Předběžná otázka se netýká komunitárního práva.
- Otázka komunitárního práva není pro daný spor relevantní.
- Otázka je hypotetická nebo příliš obecná.
- Předkládající soud dostatečně neobjasnil skutkové či právní pozadí předběžné otázky, anebo dostatečně nemotivoval svoji žádost.
- Otázka není povahy právní, ale politické.
- Jiné procesní důvody:
  - Předkládající orgán není soudním orgánem ve smyslu článku 234 SES (*nyní článek 267 SFEU*).
  - Důvod předběžné otázky ještě nevznikl či odpadl.
  - Stažení žádosti o předběžnou otázku.
  - Předběžná otázka koliduje s jiným druhem řízení.

Prvním a zlomovým judikátem, kterým Soudní dvůr opustil svůj postoj ochotně odpovědět na otázky národního soudu, bylo rozhodnutí C-104/79⁶⁶ Foglia I.⁶⁷ Stanovení přesně ohraničených kategorií nepřístupnosti však není jednoduché. Bobek k tomu uvádí, že „roli tu hrají nekoncepčnosti judikatury Soudu stejně jako skutečnost, že některé z případů byly prohlášeny za nepřijatelné pro více než jeden důvod.“⁶⁸

---

navíc přidává kategorii nepřijatelných žádostí, které nesplňují základní obsahové náležitosti. Jiné členění uvádí např. Lenaerts, K., Arts, D. *Procedural law of the European Union*, Londýn: Sweet&Maxwell, 1999, str. 39 a násl.

⁶⁶ C-104/79 Pasquale Foglia v. Mariella Novello [1980] ECR 745

⁶⁷ Stehlík, V. *Řízení o předběžné otázce v komunitárním právu*, Olomouc, 2006, str. 91

⁶⁸ Bobek, M. Ptejte se mě na co chcete, já na co chci odpovím aneb přípustnost předběžných otázek před Evropským soudním dvorem, *Soudní rozhledy*, č. 9/2004, str. 322

5 Výjimky z povinnosti předložit předběžnou otázku

Jak jsem uvedla v předchozí podkapitole, je zcela v rámci uvážení národního soudce, zda požádá o rozhodnutí předběžné otázky. To vyplývá z druhého odstavce článku 267 SFEU, jelikož ten dává vnitrostátním soudům *možnost* položit předběžnou otázku. I z tohoto pravidla ovšem existuje výjimka v podobě povinnosti všech národních soudů předložit předběžnou otázku týkající se platnosti práva Evropské unie.

Jinak je tomu v odstavci třetím uvedeného článku. Ten ukládá soudům členského státu, jejichž rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, *povinnost* předběžnou otázku předložit. Samozřejmě i zde vznikly výjimky, které tuto povinnost vylučují. Zásadním v této souvislosti bylo rozhodnutí C-283/81 *CILFIT*,⁶⁹ ve kterém Soudní dvůr poskytl „vcelku podrobný popis platného práva v oblasti výjimek z povinnosti zahájit řízení o předběžné otázce.“⁷⁰

Soudní dvůr podle uvedeného rozhodnutí uvedl, že národní soudy poslední instance nejsou povinny vznést otázku výkladu práva Evropské unie, která není relevantní pro řešení konkrétního sporu.⁷¹

Další výjimkou jsou případy, kdy před soudem posledního stupně vyvstane otázka, na kterou již Soudní dvůr v nějakém svém dřívějším rozhodnutí odpověděl. Jinými slovy, pokud již v dané věci existuje ohledně relevantního ustanovení ustálená judikatura, tzv. *acte éclairé*. Soudní dvůr v případě *CILFIT* konstatoval, že není nutné, aby znění nové a staré otázky bylo identické, Soudnímu dvoru postačí, pokud budou otázky stejného právního problému.⁷²

Poslední z výjimek je označována jako *acte clair*, vyznačuje se tak situace, kdy není žádných pochyb o výkladu práva Evropské unie. Jakmile tedy národnímu soudu není výklad byť sebemenší otázky evropského práva vztahující se k předmětu řízení jasný, je povinen zahájit řízení o předběžné otázce. Jelikož doktrína *acte clair* svým zneužíváním potlačovala smysl třetího odstavce článku 267 SFEU, rozhodl se Soudní dvůr právě ve

⁶⁹ C-283/81 *CILFIT a Lanificio di Garvardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví* [1982] ECR 3415

⁷⁰ Bobek, M. Porušení povinnosti zahájit řízení o předběžné podle článku 234 (3) SES, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2004, str. 32

⁷¹ C-283/81 *CILFIT a Lanificio di Garvardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví* [1982] ECR 3415, bod 10

⁷² C-283/81 *CILFIT a Lanificio di Garvardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví* [1982] ECR 3415, bod 13 - 14

věci *CILFIT* poskytnout určitý návod k ohraničení jejího rozsahu. „Národní soud užívající *acte clair* musí být přesvědčen o tom, že výklad nebude rozdílný v ostatních členských státech a u Soudního dvora. Je důležité, aby existence této možnosti byla zhodnocena na základě charakteristických znaků evropského práva týkající se výkladu, jako například srovnání různých jazykových verzí textů, přesnost termínů práva Evropské unie a přístup k teleologickému výkladu a výkladů vyplývajících z kontextu.“⁷³

S přistoupením nových členských států do Evropské unie (dále EU) ovšem roste i počet jejích úředních jazyků (v současné době má EU při členství 27 států 23 úředních jazyků). Aplikace doktríny *acte clair* vyžaduje ke správnému výkladu práva Evropské unie i výše zmíněné srovnání jazykových verzí legislativy EU, což je v případě existence 23 úředních jazyků věc nijak snadná. Je zde tedy otázka, zda takovýto velký počet jazyků nezpůsobuje spíše více zmatku, namísto aby sloužil k pochopení správné interpretace jednotlivých ustanovení práva Společenství. Řízení o předběžné otázce je „řízením všech úředních jazyků,“ tzn. všechny úřední jazyky EU jsou v případě tohoto řízení rovnoprávné. Je vhodné se ovšem zamyslet nad tím, kolik soudců si je schopno přečíst jazykové verze textů práva Evropské unie ve třech nejčastěji používaných jazycích EU – angličtině, francouzštině a němčině. Pokud bych příklad aplikovala na sebe, nebudu schopna si přečíst text právního předpisu ve více než čtyřech úředních jazycích EU, přičemž našinec má v tomto ohledu výhodu vzhledem k jazykové blízkosti českého a slovenského jazyka, nicméně i tak nejsem schopna porozumět jednomu z „jazyků Soudního dvora“ – francouzštině.

S problematikou doktríny *acte clair* je tedy spojena i otázka zefektivnění řízení o předběžné otázce. V případě takového počtu úředních jazyků by dle mého názoru bylo určitým řešením omezit úřední jazyky alespoň v rámci řízení o předběžné otázce, když už ne v rámci EU v důsledku zachování národní kulturní identity.

V prosinci 2007 skupina pracující na předběžné otázce (dále skupina) založena v květnu téhož roku při „*Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union*“ za účelem reformy řízení o předběžné otázce došla k určitým doporučením vedoucím ke zlepšení tohoto řízení. Co se týče kritérií popsaných

---

⁷³ Groussot, X. „Spirit, Are You There? – Reinforced Judicial Dialogue and The Preliminary Ruling Procedure“, Eric Stein Working Paper, č. 4/2008, dostupné na <http://www.ericsteinpapers.eu/papers/2008/4.html>

v případě *CILFIT*, skupina dospěla k názoru, že jejich doslovná interpretace není již déle možná, zejména srovnávání textů ve všech jazykových verzích považuje za nereálné a neproveditelné. *CILFIT* kritéria by měla být hodnocena a aplikována rozumným a přiměřeným způsobem. Zatěžování řízení o předběžné otázce takovými otázkami, které jsou méně důležité s ohledem na jednotu, soudržnost a vývoj evropského práva, není v zájmu Soudního dvora, národních soudů a dokonce ani stran řízení. Jestliže tedy mají být *CILFIT* kritéria aplikována skupinou doporučeným způsobem, je nutné, aby národní soudy zvážily, zda je posuzovaný problém hoděn předložením žádosti o zodpovězení předběžné otázky. Výkladem formou zdravého rozumu skupina rozumí, že čím menší onen problém je, tím více může být národní soud přesvědčen o tom, že je sám způsobilý vyřešit otázku, a to na základě jeho vlastních znalostí a porozumění evropskému právu, protože není důvod, aby Soudní dvůr byl obtěžován menšími problémy nebo problémy, které sám národní soud může řešit uspokojujícím a přijatelným způsobem. Podle většinového názoru skupiny by se měl Soudní dvůr chopit vhodné příležitosti k objasnění svého postoje k *CILFIT* kritériím s ohledem na to, že se počet členských států a tím i úředních jazyků zvýšil.⁷⁴

---

⁷⁴ Report of the Working Group on the Preliminary Ruling Procedure, dostupné na http://www.juradmin.eu/en/newsletter/pdf/Hr_20-En.pdf, str. 19 – 23.

6 Předběžné otázky podané soudy České republiky

České soudy postoupily do konce roku 2009 Soudnímu dvoru 12 žádostí o rozhodnutí předběžné otázky. První byla předložena v roce 2005,⁷⁵ tři v roce 2006, dvě v roce 2007, jedna v roce 2008 a v roce 2009 bylo předloženo pět žádostí.

Konkrétně se jedná o tyto předběžné otázky:

- C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov [2007] ECR I-331 ze dne 28. listopadu 2005
- C-64/06 Telefónica O2 Czech Republic a. s., dříve Český Telecom, a.s. v. Czech On Line, a.s [2007] ECR I-4887 ze dne 6. února 2006
- C-161/06 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc [2007] ECR I-10841 ze dne 24. března 2006
- C-282/06 Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním (OSA) v. Miloslav Lev ze dne 28. června 2006
- C-126/07 Reisebüro Bühler GmbH v. Dom.info e.K., Sebastian Dieterle ze dne 26. února 2007
- C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 24. prosince 2007
- C-233/08 Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor ze dne 30. května 2008
- C-111/09 Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group v. Michal Bilas ze dne 23. března 2009
- C-299/09 DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrgebiet GmbH v. Ministerstvo životního prostředí ze dne 30. července 2009
- C-339/09 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc (2) ze dne 24. srpna 2009
- C-393/09 Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany v. Ministerstvo kultury ze dne 5. října 2009
- C-399/09 Marie Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení ze dne 16. října 2009

---

⁷⁵ V roce 2004 předložilo žádosti o zodpovězení předběžné otázky z nových členských států pouze Maďarsko.

6.1 C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov

6.1.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření

Žádost o rozhodnutí předběžné otázky ve věci Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov byla první předběžnou otázkou podanou českými soudy k Soudnímu dvoru Evropské unie. Podle předmětového zaměření byla tato otázka zařazena do oblasti sociální politiky. Úvodem bych chtěla podotknout zajímavost, že předběžná otázka v této věci byla podrobena neúprosné kritice, a to i přesto, že se „jednalo o otázku smysluplnou a zajímavou na rozdíl od předběžných otázek z úplně první vlny z nových členských států.“⁷⁶ Kritika spočívala především v nesprávné formulaci otázky a strohém odůvodnění žádosti.

6.1.2 Soud předkládající předběžnou otázku

V původním řízení před Okresním soudem v Českém Krumlově se jednalo o spor mezi Janem Vorlem (dále žalobce) a jeho zaměstnavatelem Nemocnicí Český Krumlov (dále žalovaný) týkající se výpočtu pracovní odměny za pracovní pohotovost. Žalobce se za podpory dřívějšího rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-151/02 Jäger⁷⁷ domáhal zaplacení rozdílu mezi částkou, která mu byla uhrazena z titulu odměny za pracovní pohotovost podle tehdy platného zákoníku práce a zákonu o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výdělk⁷⁸, a částkou, která by mu náležela, pokud by pracovní pohotovost byla považována za výkon práce. Okresní soud, přesvědčen, že k rozhodnutí sporu byl nutný výklad práva Společenství, tak podal dne 28. listopadu 2005 žádost o rozhodnutí předběžné otázky Soudnímu dvoru. Okresní soud jako takový je prvním článkem naší soudní soustavy, tento v Českém Krumlově měl tedy zcela jistě právo předběžnou otázku předložit, jelikož je soudem ve smyslu článku 267 SFEU. Není pochyb o tom, že splňuje všechna kritéria uvedená výše v podkapitole 3.1. Žádost o rozhodnutí předběžné otázky byla Soudnímu dvoru doručena dne 5. prosince 2005.

---

⁷⁶ Bobek, M. Soudní dvůr Evropských společenství: Vorel – odměňování pracovní pohotovosti lékaře je mimo rámec komunitárního práva. Soudní rozhledy, č. 3/2007, str. 114

⁷⁷ C-151/02 město Kiel v. Norbert Jäger [2003] ECR I-8389

⁷⁸ Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce a zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výdělk^u

6.1.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy

Okresní soud v Českém Krumlově formuloval tuto předběžnou otázku: „Je z hlediska souladu se Směrnicí ES 93/104, jakož i s rozhodnutím Soudního dvora Evropských společenství C-151/02 ve věci město Kiel vs. Norbert Jäger třeba při posuzování pracovně právních otázek považovat čekání lékaře na práci při pracovní pohotovosti na jeho pracovišti v nemocnici za výkon práce?“⁷⁹

Žádost o rozhodnutí předběžné otázky se tak týkala těchto předpisů práva EU:

- Směrnice Rady 93/104/ES ze dne 23. listopadu 1993 o některých aspektech úpravy pracovní doby⁸⁰ ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/34/ES ze dne 22. června 2000⁸¹ (dále jen směrnice 93/104)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby⁸² (zrušila a nahradila směrnici 93/104, dále jen směrnice 2003/88)

Relevantní vnitrostátní právní úprava byla zastoupena:

- Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výdělku
- Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových organizacích

Soudní dvůr tak nejprve uvedl definice potřebných pojmů – pracovní doba, doba odpočinku, pracovní pohotovost, odměna za pracovní pohotovost – dle výše uvedených předpisů.

6.1.4 Pohled Soudního dvora EU na dané řízení

V případě Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov využil Soudní dvůr z procesního hlediska možnosti zjednodušeného řízení – tedy postupu podle článku 104 odst. 3 Jednacího řádu Soudního dvora. Toto řízení je jednou z variant daných Soudnímu

---

⁷⁹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ze dne 28. listopadu 2005 ve věci C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov

⁸⁰ Úř. věst. L 307, str. 18; Zvl. vyd. 05/02, str. 197

⁸¹ Úř. věst. L 195, str. 41; Zvl. vyd. 05/04, str. 27

⁸² Úř. věst. L 299, str. 9; Zvl. vyd. 05/04, str. 381

dvoru, jak urychlit řízení o předběžné otázce. Podle prvního pododstavce může Soudní dvůr v případě, že lze předběžnou otázku vyvodit z judikatury, po vyslechnutí generálního advokáta kdykoli rozhodnout usnesením s odůvodněním, které obsahuje odkaz na předchozí rozsudek nebo na příslušnou judikaturu.⁸³

6.1.5 Odkaz na dřívější judikaturu

Soudní dvůr využívá postup podle článku 104 odst. 3 Jednacího řádu Soudního dvora odkázal zejména na rozsudek ve věci C-14/04 Dellas a další.⁸⁴

Z ustálené judikatury tedy vyplynulo, že cílem směrnice 93/104 je stanovení minimálních požadavků určených ke zlepšení životních a pracovních podmínek pracovníků pomocí sbližování vnitrostátních právních předpisů týkajících se zejména délky pracovní doby, což zaručuje lepší ochranu bezpečnosti a zdraví pracovníků. Tyto jednotlivé požadavky stanovené v oblasti maximální pracovní doby a minimální doby odpočinku jsou obzvláště důležitými pravidly sociálního práva Společenství.⁸⁵

Po bližším pohledu na pojem „pracovní doba“ a konstatování, že pojmy „pracovní doba“ a „doba odpočinku“ jsou pojmy Společenství, které je třeba autonomně vykládat na základě objektivních charakteristik a s odkazem na systém a účel směrnice 93/104, Soudní dvůr dovodil, že za „pracovní dobu“ musí být považována pracovní pohotovost vykonávaná pracovníkem v režimu fyzické přítomnosti v zařízení zaměstnavatele.⁸⁶

Pokud jde o směrnici 2003/88, je výklad článků směrnice 93/104 zcela použitelný na směrnici 2003/88.

V rámci pracovní pohotovosti vykonávané lékařem na pracovišti musí být tedy toto období, během něhož lékař čeká na výkon skutečné práce, jako celek kvalifikováno jako pracovní doba a případně jako přesčasy ve smyslu směrnic 93/104 a 2003/88.⁸⁷

Závěrem Soudní dvůr dodal – co se týče odměny za pracovní pohotovost – že směrnice 93/104 se v zásadě nevztahuje na odměňování pracovníků. Podmínky stanovené ve výše uvedených směrnících nebrání tomu, aby členský stát uplatňoval odlišnou právní

---

⁸³ Viz článek 104 odstavec 3 Jednacího řádu Soudního dvora. Dostupné na http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2008-09/txt5_2008-09-25_11-40-42_785.pdf

⁸⁴ C-14/04 Dellas a další [2005] ECR I-10253

⁸⁵ Usnesení Soudního dvora ze dne 11. ledna 2007 ve věci C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov [2007] ECR I-331, bod 23

⁸⁶ Tamtéž, bod. 24 - 27

⁸⁷ Tamtéž, bod 31

úpravu odměny za pracovní pohotovost v čase skutečně vykonávané práce a v období, kdy tato práce vykonávaná není.⁸⁸

6.1.6 Rozhodnutí Soudního dvora EU

Na základě výše uvedených odůvodnění Soudní dvůr rozhodl takto:

„Směrnice Rady 93/104/ES ze dne 23. listopadu 1993 o některých aspektech úpravy pracovní doby, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/34/ES ze dne 22. června 2000, jakož i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby, musí být vykládány v tom smyslu, že:

– brání právní úpravě členského státu, podle níž pracovní pohotovost, kterou lékař vykonává v režimu fyzické přítomnosti na pracovišti, ale během které nevykonává žádnou skutečnou činnost, není považována v plném rozsahu za „pracovní dobu“ ve smyslu uvedených směrnic;

– nebrání tomu, aby členský stát uplatňoval právní úpravu, která, pro účely odměňování pracovníka a pokud jde o pracovní pohotovost vykonávanou tímto pracovníkem na jeho pracovišti, zohledňuje odlišně období, během nichž je skutečně vykonávána práce, a období, během nichž k výkonu skutečné práce nedojde, za předpokladu, že takový režim plně zaručuje užitečný účinek práv, která pracovníkům přiznávají uvedené směrnice za účelem účinné ochrany jejich zdraví a bezpečnosti.“⁸⁹

Stručně řečeno, pracovní pohotovost má být považována podle ustálené judikatury za pracovní dobu, právní úprava jejího odměňování je však ponechána na volné úvaze členských států za předpokladu zaručení užitečného účinku práv.

Závěrem je vhodné podotknout, že současná právní úprava v podobě nového zákoníku práce⁹⁰ již plně koresponduje s judikaturou Soudního dvora a žádné nedostatky již v oblasti pracovní pohotovosti neobsahuje.

---

⁸⁸ Usnesení Soudního dvora ze dne 11. ledna 2007 ve věci C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov [2007] ECR I-331, bod 32 - 35

⁸⁹ Usnesení Soudního dvora ze dne 11. ledna 2007 ve věci C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov [2007] ECR I-331

⁹⁰ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

6.2 C-64/06 Telefónica O₂ Czech Republic a. s. v. Czech On Line, a. s.

6.2.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření

Druhá předběžná otázka spadá do oblasti průmyslové politiky. Z procesního hlediska je toto řízení zajímavé zejména proto, že zde byla zpochybňována pravomoc Soudního dvora – *ratione temporis*. N. Póltorak k tomuto případu uvedla, že ve světle rozhodnutí ve věci C-168/06 Ceramika Paradyż,⁹¹ by žádný z argumentů uvedených Soudním dvorem (viz níže) nemohl být považován za rozhodující v otázce pravomoci Soudního dvora.⁹²

6.2.2 Soud předkládající předběžnou otázku

V původním řízení se jednalo o spor mezi dvěma poskytovateli telekomunikačních služeb na českém trhu – společností Telefónica O₂ Czech Republic a. s., dříve Český Telecom a. s. a společností Czech On Line a. s., kteří spolu uzavřeli smlouvu o propojení svých pevných telekomunikačních sítí. Začátkem roku 2003 Czech On Line navrhla rozšířit tuto spolupráci i na další služby v podobě poskytování širokopásmových vysokorychlostních internetových služeb ADSL, tomuto návrhu však nebylo vyhověno. Czech On Line se proto obrátila na Český telekomunikační úřad (dále regulační úřad), aby uložil společnosti Telefónica O₂ povinnost propojit své sítě. Regulační orgán této žádosti 30. dubna 2004 vyhověl. Jiný postoj ovšem zaujal jeho předseda, jednající jako odvolací orgán, ten rozhodnutí zrušil a vrátil věc regulačnímu orgánu, který novým rozhodnutím ze dne 9. září 2004, a po opětovném odvolání společnosti Telefónica O₂ potvrzeným 20. ledna 2005, uložil oběma podnikům povinnost spolupracovat v oblasti služeb ADSL. Telefónica O₂ poté podala u Obvodního soudu pro Prahu 3 žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí, kde tvrdí, že zákon č. 151/2000 Sb. neprovedl správně rámcovou a přístupovou směrnici,⁹³ jejichž přímý účinek má

---

⁹¹ C-168/06 Ceramika Paradyż Sp. z. o. v. Dyrektor Izby Skarbobwj w Lodzi [2007] ECR I-29

⁹² Póltorak, N. Ratione Temporis application of the preliminary rulings procedure, Common Market Law Review, 2008, vol. 45, str. 1378 - 1379

⁹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES ze dne 7. 3. 2002 o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (přístupová směrnice) (Úř. věšt. L 108, str. 7; Zvl. vyd. 13/29, str. 323), jakož i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. 3. 2002 o

vyžadovat, aby vnitrostátní regulační orgán provedl analýzu relevantního trhu za účelem vyhodnocení intenzity hospodářské soutěže před tím, než rozhodne o návrhu Czech On Line.⁹⁴ Obvodní soud pro Prahu 3 usnesením přerušil řízení a předložil Soudnímu dvoru poměrně rozsáhlý komplex předběžných otázek.

Obvodní soud pro Prahu 3 měl jistě právo tuto předběžnou otázku podat, není zde žádných pochyb o tom, že by některé z Vaassenských kritérií nesplňoval.

6.2.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy

Obvodní soud předložil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1. Byl oprávněn národní telekomunikační regulátor (Český telekomunikační úřad) formou správního rozhodnutí po 1. květnu 2004, tedy po dni přistoupení České republiky do Evropských společenství, uložit telekomunikační společnosti s výraznou (dominantní) tržní silou na telekomunikačním trhu povinnost uzavřít smlouvu o propojení její sítě s jiným operátorem?

2. Pokud je odpověď na otázku ad 1) kladná:

Byl oprávněn národní regulátor tak učinit pouze za podmínek stanovených v článku 8 bod 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady číslo 2002/19/ES (přístupové směrnice), to jest také na základě předchozí analýzy trhu provedené v souladu s článkem 16 Směrnice číslo 2002/21/ES (rámcová směrnice) a na základě předchozí procedury popsané v článku 6 a článku 7 Rámcové směrnice č. 2002/12/ES. nebo (například podle bodu 15 základních cílů, článku 3, článku 4 bod 1. článku 5 odstavec 1 písmeno a) a odstavec 4, článku 10 bod 1 a 2 přístupové Směrnice č. Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES) tak mohl učinit i bez předchozí analýzy trhu?

3. Může mít vliv na odpověď k otázce ad 2) skutečnost, že žádost konkrétního operátora o vydání rozhodnutí o nuceném propojení jeho sítě se sítí operátora s výraznou (dominantní) tržní silou na telekomunikačním trhu byla národnímu regulátorovi doručena a řízení o této žádosti před ním z rozhodující části probíhalo před 1. květnem 2004, tj. přede dnem vstupu České republiky do Evropských společenství?

---

společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věšt. L 108, str. 33; Zvl. vyd. 13/29, str. 349)

⁹⁴ Stanovisko generálního advokáta DÁMASA RUIZ-JARABA COLOMERA přednesené dne 27. února 2007 ve věci C-64/06 Telefónica O2, bod 23

4. Pokud v rozhodné době – v období od 1. května 2004 do 30. dubna 2005 – Česká republika neimplementovala v dostatečném rozsahu shora označené Směrnice, je možno přímo aplikovat Směrnici číslo 2002/21/ES (rámcovou směrnici) a Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES (směrnice o propojení), tedy

a) jsou tyto Směrnice (některá z nich) bezpodmínečné a dostatečně určité tak, aby mohly být (soudem) aplikovány namísto vnitrostátního zákona?

b) je operátor s výraznou (dominantní) tržní silou na telekomunikačním trhu oprávněn (aktivně subjektivně legitimován) dovolávat se v důsledku nenáležité transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES (směrnice o propojení) a Směrnice číslo 2002/21/ES (rámcové směrnice) jejich přímého účinku s ohledem na to, zda tyto Směrnice (některá z nich) vůbec zajišťují ochranu zájmů tohoto subjektu, který odmítá uzavřít dohody o propojení (v rozsahu služby ADSL) s jinými tuzemskými telekomunikačními operátory (a podle stanoviska národního telekomunikačního regulátora, které má být soudem také přezkoumáváno, tak jedná v rozporu s cíly Nového regulačního rámce)?

c) může se tentýž operátor dovolávat přímého účinku řádně neimplementovaných Směrnic (některé z nich), když (i při splnění podmínek ve Směrnících uvedených) při rozhodování národního telekomunikačního regulátora se vždy rozhoduje o konkrétních podmínkách propojení sítí operátorů, tedy jde o ukládání konkrétních povinností jednotlivcům?⁹⁵

Žádost se dotýkala těchto právních předpisů:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES ze dne 7. března 2002 o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (Úř. věst. L 108, str. 7, Zvl. vyd. 13/29, str. 323; dále přístupová směrnice)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (Úř. věst. L 108, str. 33, Zvl. vyd. 13/29, str. 349; dále rámcová směrnice)
- Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů

---

⁹⁵ Žádost o rozhodnutí předběžné otázky podaná Obvodním soudem pro Prahu 3 dne 6. února 2006 ve věci C-64/06 Telefónica O₂

6.2.4 Stanovisko generálního advokáta

Podle druhého odstavce článku 252 SFEU je úlohou generálních advokátů předkládat veřejně, nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které podle statutu Soudního dvora vyžadují jeho účast. Ve věci C-64/06 Telefónica O₂ vydal stanovisko generální advokát Dámas Ruiz-Jaraba Colomer. Zajímavostí v tomto případě je, že toto stanovisko nekoresponduje s rozhodnutím Soudního dvora.

Soudnímu dvoru byly předloženy 4 rozvinuté otázky, první 3 byly generálním advokátem Colomerem přeformulovány tak, jak dokládá bod 2 jeho stanoviska. Citace daného bodu zde slouží k vytvoření obrázku o skutkovém stavu věci. „Ve skutečnosti se předkládající soud táže, zda po přistoupení České republiky k Evropským společenstvím (dne 1. května 2004) a na konci správního řízení zahájeného před tímto datem, lze dominantnímu podniku v odvětví telekomunikací uložit povinnost uzavřít smlouvu o propojení jeho sítě se sítí jiného operátora, aniž by byla provedena analýza trhu, kterou vyžaduje“ rámcová směrnice a přístupová směrnice, na něž se žalobkyně dovolávala za účelem uplatnění námítky vůči výše zmíněné povinnosti z důvodu absence úpravy analýzy trhu ve vnitrostátním právu. Čtvrtá otázka se týkala případného přímého účinku uvedených směrnic.

Návrh české vlády, že zde není pravomoc *ratione temporis* Soudního dvora z důvodu, že skutkový stav nastal v původním řízení před přistoupením České republiky k Evropské unii, není opodstatněný. Generální advokát k tomu uvádí, že „v projednávané věci se nejedná, jako ve věci Ynos,⁹⁶ o situace vzniklé a završené v členském státě před jeho přistoupením ke Společenství, v kterémžto případě by Soudní dvůr postrádal pravomoc, ale o určení časové působnosti směrnic ve vztahu k události, která nastala před tímto přistoupením a skončila po něm, což je okolnost, o níž má Soudní dvůr jakožto nejvyšší orgán poskytující výklad práva Společenství jednoznačně právo rozhodnout.“⁹⁷

Generální advokát obsáhlou materii otázek zredukoval na vysvětlení, zda příslušná ustanovení uvedených směrnic splňují podmínky stanovené judikaturou pro to, aby ustanovení takové právní povahy bylo přímo použitelné, jak uvedl v bodě 42 stanoviska. V závěru tedy doporučil, aby Soudní dvůr rozhodl takto: „Článek 8 odst. 2

⁹⁶ C-302/04 Ynos křtv. János Varga [2006] ECR I-371

⁹⁷ Stanovisko generálního advokáta DÁMASA RUIZ-JARABA COLOMERA přednesené dne 27. února 2007 ve věci C-64/06 Telefónica O₂, bod 32

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES [...] a článek 16 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES [...], vykládaný ve vzájemném spojení s jejími články 6 a 7, nesplňují vzhledem k jejich neprovedení do vnitrostátního práva podmínky nezbytné k tomu, aby měly přímý účinek, takže nejsou použitelné na skutkový stav v původním řízení; v důsledku toho oprávnění Českého telekomunikačního úřadu k tomu, aby uložil povinnost společnosti Telefónica O₂ Czech Republic propojit její připojení ADSL s připojeními Czech On Line, nepodléhá předchozí analýze trhu.“

6.2.5 Pohled Soudního dvora EU na dané řízení

Pokud jde o problematiku pravomoci *ratione temporis*, vyjádřil Soudní dvůr svůj postoj v bodě 21 svého rozhodnutí. Tuto pravomoc odůvodnil takto: „[...] rozhodnutí napadené v původním řízení bylo vydáno po datu přistoupení České republiky k Unii, [...] upravuje situaci do budoucna, a nikoli do minulosti, a [...] vnitrostátní soud položil Soudnímu dvoru otázku týkající se právních předpisů Společenství použitelných na spor v původním řízení.“⁹⁸

Jestliže jde tedy o otázky týkající se výkladu práva EU, Soudní dvůr v dané věci rozhodne. Opačná situace by nastala pouze v případě, kdy by ustanovení práva EU, o jehož výklad jde, nebylo aplikovatelné na skutkové okolnosti sporu v původním řízení vzniklé před 1. květnem 2004, nebo by bylo zřejmé, že dané ustanovení by nebylo možné použít.

Co se týče předběžných otázek, zaujal Soudní dvůr zcela odlišný názor. Jak uvedl v bodě 25 rozsudku (nutno podotknout, že k zodpovězení předběžných otázek Soudnímu dvoru postačí 5 krátkých bodů, které neobsahují přesprávního rozboru), je třeba první až třetí otázku zkoumat společně. „Podstatou je, zda regulační orgán byl oprávněn s ohledem na ustanovení práva Společenství použitelná po 1. květnu 2004 uložit telekomunikačnímu podniku s významnou tržní silou na telekomunikačním trhu povinnost uzavřít smlouvu o propojení jeho sítě se sítí jiného operátora.“ Dále Soudní dvůr uvádí, že vzhledem k odpovědi na první až třetí otázku, není třeba odpovídat na otázku čtvrtou.

---

⁹⁸ Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. června 2007 ve věci C-64/06 Telefónica O₂ Czech Republic a. s. v. Czech On Line a. s., bod 21

6.2.6 Rozhodnutí Soudního dvora EU

Soudní dvůr ve věci C-64/06 Telefónica O₂ rozhodl takto: „Na základě přechodných ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES [...] a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES [...] byl Český telekomunikační úřad oprávněn přezkoumat povinnost telekomunikačního podniku s významnou tržní silou ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/33/ES ze dne 30. června 1997 o propojení v odvětví telekomunikací s cílem zajistit univerzální službu a interoperabilitu uplatněním zásad otevřeného přístupu k síti (ONP), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/61/ES ze dne 24. září 1998, uzavřít smlouvu o propojení jeho sítě se sítí jiného operátora po 1. květnu 2004 v rámci ustanovení směrnice 97/33 v pozměněném znění.“

6.3 C-161/06 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc

6.3.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření

Toto řízení spadá z pohledu věcného do oblasti celní unie, z hlediska procesního je zde vyjádřena problematika mnohojazyčného prostředí v rámci EU. S 23 úředními jazyky samozřejmě vyvstávají otázky či problémy určitých nesrovnalostí v oblasti jazykových verzí legislativy Společenství. K 1. květnu 2004, tedy okamžikem přistoupení deseti nových členských států, se celé *acquis communautaire* stalo v těchto členských státech aplikovatelným, k čemuž mělo dojít za stejných podmínek jako v patnácti původních členských státech EU s mírnými modifikacemi upravenými v Aktu o přistoupení.⁹⁹ Článek 2 tohoto Aktu stanoví, že ustanovení původních smluv a aktů přijatých orgány Společenství a Evropskou centrální bankou přede dnem přistoupení se stávají závaznými a uplatňují se ode dne přistoupení. Článek 58 téhož Aktu dále v podstatě upravuje „zvláštní režim publikace¹⁰⁰ aktů Společenství, vydaných před přistoupením, které budou

⁹⁹ Akt o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropské unie, č. 44/2004 Sb. m. s., částka 15

¹⁰⁰ Pozn. autorky: Obecný režim publikace práva EU je upraven v článku 297 SFEU. Více k této problematice viz Bobek, M. The Binding Force of Babel: the Enforcement of EC Law Unpublished in the Languages of the New Member States, Cambridge Yearbook of European Legal Studies, 2006-2007, vol. 9, Cambridge University Press 2008, str. 4 a násl.

publikovány ve všech jazycích nových členských států.¹⁰¹ Ke dni přistoupení tedy měly být akty výše uvedených orgánů uveřejněny ve Zvláštním vydání Úředního věstníku. Sám Úřad pro úřední tisky ve své tiskové zprávě z 22. 3. 2006 uvádí, že „každý obyvatel má právo vykonávat svá občanská práva a povinnosti ve svém vlastním jazyce. Proto je nezbytně nutné mít možnost zabývat se právem/používat toto právo v jazyce, ve kterém se cítíme jistí.“¹⁰² Přes toto své tvrzení k potřebnému zveřejnění *acquis communautaire* došlo až téměř o 2 roky později, než bylo původně zamýšleno.¹⁰³ V této dvouleté proluce Úřad pro úřední tisky umožnil alespoň elektronický přístup k právním aktům Společenství prostřednictvím databáze EUR-LEX.

Netrvalo dlouho a soudy nových členských států vyjádřily k této otázce různé postoje. Za zmínku stojí například rozhodnutí polského Krajského správního soudu v Bydgoszcz (sp. zn. I SA/Bd 275/05) ze dne 20. července 2005, ve kterém uvedl, že „uložením cla osobě na základě legislativy vyplývající z ustanovení práva Společenství do té doby oficiálně nepublikovaného v polské verzi, celní orgány porušily hmotné právo. Podle tohoto soudu byl tímto uložením porušen jeden ze základních principů práva Společenství – princip právní jistoty.“¹⁰⁴ Zcela opačný přístup k problematice nepublikovaných aktů Společenství měl estonský Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí (sp. zn. 3-3-1-66-05) ze dne 10. května 2006. Ten uvedl, že „nezveřejnění práva Společenství v estonštině je irelevantní, co se týče osob zastoupených celním zástupcem, který by jako profesionál měl být s komunitárním právem obeznámen.“¹⁰⁵

6.3.2 Soud předkládající předběžnou otázku

I v České republice byl řešen podobný případ. Krajský soud v Ostravě svým usnesením ze dne 10. března 2006 rozhodl o podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Skoma-Lux.

---

¹⁰¹ Bobek, M. K absenci řádného vyhlášení komunitární legislativy v jazycích nových členských států, *Soudní rozhledy*, č. 12/2006, str. 455

¹⁰² Tisková zpráva Úřadu pro úřední tisky z 22. 3. 2006, dostupné na http://publications.europa.eu/press/2c73cdae-a4a5-59d2-4c38a08c4ef8d65e_cs.htm

¹⁰³ Ukončení procesu publikace Zvláštního vydání Úředního věstníku bylo zamýšleno ke konci roku 2004.

¹⁰⁴ Lasiński-Sulecki, K., Morawski, W. Late publication of EC law in languages of new member states and its effects: obligation on individuals following the Court's judgement in Skoma-Lux, *Common Market Law Review*, 2008, vol. 45, str. 708

¹⁰⁵ Lasiński-Sulecki, K., Morawski, W. Late publication of EC law in languages of new member states and its effects: obligation on individuals following the Court's judgement in Skoma-Lux, *Common Market Law Review*, 2008, vol. 45, str. 709 - 710

Společnosti Skoma-Lux, s. r. o. byla Celním úřadem v Olomouci, jakožto dovozci červeného vína Kagor VK, uložena pokuta za jeho nesprávné sazební zařazení. Ta se proti uložení této pokuty - potvrzené Celním ředitelstvím v Olomouci - bránila žalobou u výše zmíněného krajského soudu. Hlavním argumentem společnosti bylo právě nezveřejnění ustanovení práva Společenství v českém jazyce a proto nemožnost posuzování jejího jednání podle těchto ustanovení. Celní ředitelství naproti tomu tvrdilo, že uveřejnění české verze příslušných předpisů postačuje v elektronické podobě. Podle názoru Celního ředitelství navíc společnost Skoma-Lux působí dlouhou dobu v oblasti mezinárodního obchodu, a tudíž příslušné předpisy musí znát.

Krajský soud jako takový měl zcela určitě právo předložit žádost o rozhodnutí předběžné otázky, je soudním orgánem podle článku 267 SFEU, neboť splňuje všechna potřebná kritéria.

6.3.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy

Krajský soud v Ostravě proto Soudnímu dvoru předložil tyto předběžné otázky:

„1. Lze čl. 58 Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, [...] a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie, na jejímž základě se Česká republika stala od 1. 5. 2004 členským státem Evropské unie, vykládat tak, že členský stát může vůči jednotlivci uplatňovat nařízení, které nebylo v okamžiku své aplikace řádně publikováno v Úředním věstníku v úředním jazyce daného členského státu?

2. V případě záporné odpovědi na otázku číslo 1, je nevymahatelnost předmětného nařízení vůči jednotlivci otázkou výkladu nebo otázkou platnosti komunitárního práva ve smyslu článku 234 Smlouvy o založení Evropského společenství?

3. Pokud by Soudní dvůr dovodil, že předložená předběžná otázka se týká platnosti komunitárního aktu ve smyslu rozsudku ve věci 314/85, Foto-Frost [1987] ECR 4199, je nařízení č. 2454/93¹⁰⁶ ve vztahu k žalobkyni a jejímu sporu s celními orgány České republiky neplatné kvůli nedostatku řádného uveřejnění v Úředním věstníku EU podle čl. 58 Aktu o podmínkách přistoupení?“¹⁰⁷

Jednalo se o tyto dotčené právní normy:

---

¹⁰⁶ Pozn. autorky: Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. L 253, str. 1; Zvl. vyd. 02/06, str. 3)

¹⁰⁷ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-161/06 Skoma-Lux s.r.o.

- Akt o podmínkách přistoupení
- Nařízení Rady č. 1 ze dne 15. dubna 1958 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst 1958, L 17, str. 385; Zvl. vyd. 01/01, str. 3), ve znění Aktu o podmínkách přistoupení
- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon

6.3.4 Stanovisko generálního advokáta

Vzhledem k tomu, že se druhá a třetí otázka týkala platnosti právních aktů, které nebyly zveřejněny v jazycích deseti nově přistoupičích států v Úředním věstníku, generální advokátka Juliane Kokott uvedla, že je namístě nejprve zodpovědět právě tyto předběžné otázky. Podle názoru generální advokátky Kokott je nutné od sebe odlišovat pojmy *závaznost* a *platnost*, jak jsou uvedeny v Aktu o podmínkách přistoupení. Podle článku 2 daného Aktu není o závaznosti práva Společenství, i přesto, že nebyly řádně zveřejněny, pochyb. *Platnost* je dle mínění generální advokátky v takovémto případě nutné vykládat jako uplatňování právních aktů Společenství vůči jednotlivci. Předběžná otázka ve věci Skoma-Lux proto nebyla otázkou platnosti komunitárního práva, jak vyplývá z úsudku generální advokátky, nýbrž otázkou jeho výkladu. Ve vztahu k první otázce Juliane Kokott uvedla obsáhlou argumentaci týkající se oblasti použitelnosti právních aktů vůči jednotlivcům, řádného vyhlášení, významu vnitrostátní publikace či obecného použití *acquis communautaire* před řádným vyhlášením. Za velmi trefné například považují její okomentování situace, jak se měl „český čtenář“ seznámit s texty právních aktů prostřednictvím databáze EUR-LEX. Uvádí, že „se zdá být spíše nepravděpodobné, že by český uživatel bez znalosti angličtiny hledaný právní akt v této džungli našel.“¹⁰⁸

Závěrem paní advokátka Soudnímu dvoru doporučila tuto odpověď: „1. Z článku 2 druhé poloviny věty a čl. 58 druhé věty Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, [...] a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie, plyne, že čl. 199 odst. 1 nařízení (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení (EHS) č. 2913/92, může být vůči občanům v těchto nových členských státech za podmínek uvedených v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uplatňován teprve poté, co byl řádně vyhlášen

---

¹⁰⁸ Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ve věci C-161/06 Skoma-Lux v. Celní ředitelství Olomouc, bod 69

v jejich příslušném úředním jazyce. 2. Neexistencí řádného vyhlášení nařízení v určitých úředních jazycích není dotčena jeho platnost. Proto ani sama o sobě nezakládá povinnost soudu, před kterým je věc projednávána, položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku.“

6.3.5 Pohled Soudního dvora EU na dané řízení

Soudní dvůr při zodpovídání předběžných otázek v podstatě sledoval důvody generální advokátky Kokott. Pokud jde o první otázku, Soudní dvůr dospěl k názoru, že článek 58 Aktu o přistoupení vylučuje uložení povinnosti osobě, která je příslušníkem nějakého z nových členských států, vyplývající z ustanovení práva Společenství, pokud toto ustanovení nebylo publikováno v Úředním věstníku Evropské unie v úředním jazyce tohoto státu. To znamená, že ani internetové zveřejnění, na které byli jednotlivci odkázáni, nemůže být „rovnocenné řádnému vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie,“¹⁰⁹ navzdory tomu, že je tento způsob u jednotlivců jak „profesionálů“, tak „laiků“ více a více oblíbený. Stejný postoj jako generální advokátka zaujal Soudní dvůr i v oblasti dalších dvou otázek, a to, že předběžná otázka ve věci Skoma-Lux je otázkou výkladu práva Společenství.

Na závěr se Soudní dvůr vyjádřil k omezení časových účinků tohoto rozhodnutí. V této věci dospěl Soudní dvůr k názoru (na rozdíl od generální advokátky Juliane Kokott, která ve vztahu ke kritériím závažné hospodářské újmy a jednání v dobré víře omezení časových účinků odmítla), že členské státy nejsou povinny pravomocná soudní a správní rozhodnutí znovu otevřít (vyjma těch správních opatření nebo soudních rozhodnutí, která jsou represivní povahy a zasahují do základních práv) a tím omezil za pomoci aplikace článku 231 SES časové účinky soudního rozhodnutí ve věci Skoma-Lux.¹¹⁰

6.3.6 Rozhodnutí Soudního dvora EU

Závěrem Soudní dvůr vydal takovéto rozhodnutí: „1. Článek 58 Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, [...] a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie, brání tomu, aby povinnosti obsažené v právní úpravě Společenství, která

---

¹⁰⁹ Rozsudek Soudního dvora z 11. prosince 2007 ve věci C-161/06 Skoma-Lux v. Celní ředitelství Olomouc, bod 48

¹¹⁰ Rozsudek Soudního dvora z 11. prosince 2007 ve věci C-161/06 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc, bod 69 - 73

nebyla vyhlášena v *Úředním věstníku Evropské unie* v jazyce nového členského státu, ačkoliv je tento jazyk jedním z úředních jazyků Evropské unie, mohly být uloženy jednotlivcům v tomto státě, i když se tyto osoby mohly seznámit s touto právní úpravou jinými způsoby. 2. Soudní dvůr rozhodnutím o tom, že nařízení Společenství, které nebylo vyhlášeno v jazyce členského státu, nelze uplatňovat vůči jednotlivcům v tomto státě, provádí výklad práva Společenství ve smyslu článku 234 ES.“

Pro platnost normy práva Evropské unie je nezbytné rozlišovat mezi nezveřejněním dané normy v některém z úředních jazyků nových členských států v rámci EU a jejím nezveřejněním úplným, tedy v žádném z úředních jazyků. Úplným nezveřejněním je způsobena neplatnost či dokonce nulitní povaha daného právního aktu,¹¹¹ zato nezveřejnění v některém z „nových“ úředních jazyků má za následek „jen“ omezení uplatnitelnosti příslušného předpisu vůči jednotlivcům. Způsob publikace samozřejmě také hraje svou roli. Ne všechny možnosti zveřejnění jsou si rovné, Soudní dvůr zde tak vyloučil i takové zveřejnění, které se – byť nejdříve uvedeno v elektronické podobě – později ukáže jako obsahově správné a bezvadné.

Toto rozhodnutí Soudního dvora má svůj nepopiratelný význam, je ovšem nutné podotknout, že vytvořilo prostor pro celou řadu dalších otázek.

Mezi nejzávažnější považují chápání „principu rovnosti“ úředních jazyků. Nařízení EHS 1/1958 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství ve svém článku 1 vyjmenovává 23 úředních jazyků, dále v článku 5 uvádí, že Úřední věstník Evropské unie vychází v těchto úředních jazycích. Šlosarčík k tomu uvádí, že „ačkoliv jsou si úřední jazyky EU formálně rovny, v praxi funguje výrazná hierarchizace jazyků pro praktické účely a existují neformální skupiny referenčních jazyků (angličtina, francouzština, němčina), které jsou si „rovnější.“ [...] V praxi evropské integrace tak opět dochází k hledání rovnováhy mezi principy rovnosti členských států (tj. rovnosti jejich úředních jazyků) a principem efektivity (tj. rychlosti řízení a omezení nákladů na překládání a tlumočení) téměř ve všech oblastech evropské integrace – od vnitřních

---

¹¹¹ Například ve svém stanovisku k věci C-345/06 Gottfried Heinrich (rozsudek z 10. 3. 2009) ze dne 10. dubna 2008 generální advokátka Eleanor Sharpston uvedla, že nařízení, která v rozporu s požadavkem podle čl. 254 odst. 2 SES (dnešní článek 297 SFEU) nebyla vyhlášena v *Úředním věstníku Evropské unie*, jsou právně nicotná. Článek 297 SFEU v prvním odstavci říká, že legislativní akty se vyhláší v *Úředním věstníku EU* a vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, popř. dvacátým dnem po vyhlášení.

jazykových pravidel fungování institucí Rady EU až po parametry řízení před [...] [Soudním dvorem].“¹¹²

6.4 C-282/06 Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním (OSA) v. Miloslav Lev

6.4.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření

Žádost o rozhodnutí předběžné otázky ve věci C-282/06 OSA v. Miloslav Lev byla zařazena do oblasti duševního vlastnictví. Z procesního hlediska je tento případ zajímavý tím, že i zde se jednalo o zjednodušené řízení, kdy předkládající soud využil svého práva dle článku 78 Jednacího řádu Soudního dvora.

6.4.2 Soud předkládající předběžnou otázku

Dne 28. června 2006 byla Soudnímu dvoru Krajským soudem v Praze podaná žádost o rozhodnutí předběžné otázky ve věci C-282/06 OSA v. Miloslav Lev. Krajský soud byl institucí oprávněnou podat předběžnou otázku podle článku 234 SES, dnes článku 267 SFEU. Ale jako ve věci C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov odkázal Soudní dvůr na případ C-14/04 Dellas a další, byl ve věci OSA významným případem C-306/05 SGAE.¹¹³ Soudní dvůr tak měl rozhodnout ve dvou případech o podobné věci. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr již v době podání žádosti o rozhodnutí české předběžné otázky zabýval případem C-306/05 SGAE, bylo řízení ve věci OSA až do doby vydání jeho rozhodnutí přerušeno.

6.4.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy

Žádost Krajského soudu v Praze obsahovala následující předběžné otázky:

„1. Má autor podle práva Evropské unie - směrnice ES 2001/29 - právo na odměnu při provozování díla rozhlasem nebo televizí provozovatelem zařízením, sloužícího k ubytování i případě, že je televizor či rozhlasový přijímač umístěn v soukromé části ubytovacího prostoru (na pokoji)?

---

¹¹² Šlosarčík, I. Skoma-Lux: „Neznalost zákona neomlouvá ... ale řekněte mi to česky, prosím“, Jurisprudence, č. 4/2008, str. 49 - 50

¹¹³ C-306/05 Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) v. Rafael Hoteles SA [2006] ECR I-11519

2. Je ustanovení § 23 autorského zákona 121/2001 Sb.¹¹⁴ v novelizovaném znění zákonem Č. 81/2005 Sb. v rozporu s komunitárním právem ES?¹¹⁵

Mezi dotčené právní normy v tomto případě spadají:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, str. 10; Zvl. vyd. 17/01, str. 230)
- Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění novely č. 81/2005 Sb.

Jen pro přehlednost uvedu i předběžné otázky předložené Soudnímu dvoru ve věci C-306/05 SGAE:

„1. Představuje umístění televizních přijímačů, prostřednictvím kterých je kabelem šířen televizní signál zachycený satelitem nebo pozemní cestou, v hotelových pokojích sdělování veřejnosti, na které se vztahuje předpokládaná harmonizace vnitrostátních právních předpisů o ochraně autorského práva stanovená v článku 3 směrnice [2001/29]?

2. Je v rozporu s ochranou autorského práva stanovenou směrnicí [2001/29], pokud je hotelový pokoj chápán jako čistě soukromý prostor, takže sdělování v něm prostřednictvím televizních přijímačů, do kterých je šířen signál zachycený předtím hotelem, není považováno za sdělování veřejnosti?

3. Pro účely ochrany autorského práva s ohledem na sdělování veřejnosti stanovené ve směrnici [2001/29] lze považovat sdělování, které se uskutečňuje prostřednictvím televizního přijímače umístěného v hotelovém pokoji, za sdělování veřejnosti, protože veřejnost, která se v něm střídá, má přístup k dílu?¹¹⁶

6.4.4 Konečný výsledek tohoto řízení

Jak bylo uvedeno výše, bylo zde užito článku 78 Jednacího řádu Soudního dvora. Po tom, co bylo rozhodnuto ve věci C-306/05 SGAE, byl Krajský soud v Praze dotázán, zda na své žádosti o rozhodnutí předběžné otázky trvá. Krajský soud dle článku 78 Jednacího řádu písemně oznámil zpětvzetí žádosti, tedy že na ní dále netrvá, a případ tak byl z rejstříku Soudního dvora vyškrtnut.

¹¹⁴ Zde se pravděpodobně vloudila chybička, autorský zákon má číslo 121/2000 Sb.

¹¹⁵ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-282/06 OSA

¹¹⁶ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-306/05 SGAE

Rozhodnutím ve věci C-306/05 SGAE tak bylo zodpovězeno i na českou předběžnou otázku v případě OSA v. Miloslav Lev. Ve výsledku bylo rozhodnuto, že vysílání v hotelových pokojích (hotelech obecně) i nezávisle na jejich soukromé povaze je sdělování veřejnosti, a proto je k takovému vysílání potřeba souhlasu autora.

Ve světle případu C-306/05 SGAE byl tedy § 23 autorského zákona ve znění novely č. 81/2005 Sb. v rozporu s právem Evropské unie.

6.5 C-126/07 Reisebüro Bühler GmbH. v. Dom.info. e.K., Sebastian Dieterle

6.5.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření

Reisebüro Bühler je pátou předběžnou otázkou, kterou podaly české soudy k Soudnímu dvoru. Jednalo se opět o oblast průmyslové politiky. Z procesního hlediska zde šlo zejména o otázku, zda předkládající soud bude považován za soud ve smyslu článku 267 SFEU (bývalý článek 234 SES).

6.5.2 Soud předkládající předběžnou otázku

Ve věci C-126/07 Reisebüro Bühler podal žádost o rozhodnutí předběžné otázky Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR). Protože rozhodčí soudy jako takové patří do takzvané šedé zóny institucí, které buď mohou anebo nemusí splnit Vaassenská kritéria, bylo prvním úkolem Soudního dvora určit, zda tento soud je soudním orgánem ve smyslu článku 234 SES (nyní 267 SFEU). To bylo také první předběžnou otázkou, kterou tento soud k Soudnímu dvoru vznesl.

V minulosti Soudní dvůr přiznal rozhodčím soudům, jejichž pravomoc je obligatorní,¹¹⁷ právo předložit předběžnou otázku. Podle mého názoru jsou však v důsledku případu C-102/81 Nordsee jak stálé rozhodčí soudy, tak ostatní rozhodčí orgány (alespoň co se týče sporů vnitrostátního charakteru) z pojmu soud ve smyslu článku 267 SFEU vyloučeny. Ze zákona o rozhodčím řízení nebo i z Řádu Rozhodčího

---

¹¹⁷ C-109/88 Handels-og Kontorfunktionérnes Forbund I Danmark v. Dansk Arbejdsgiverforening, zastupující Danfoss [1989] ECR 3199

soudu při HK ČR a AK ČR¹¹⁸ vyplývá, že pravomoc rozhodčích orgánů není v České republice povinná, nýbrž je založena dohodou stran (rozhodčí smlouvou) či písemným projevem vůle podřídít se rozhodčímu soudu. Obligatorní pravomoc však nemusí být jediným kritériem, které rozhodčí orgán za určitých okolností nespĺňuje. Rozhodčí orgán může rozhodovat také podle zásad spravedlnosti,¹¹⁹ pokud se na tom strany výslovně domluví, proto by zde nebylo splněno kritérium, podle kterého soudní orgán ve smyslu článku 267 SFEU aplikuje platné právní předpisy.

Na druhou stranu musím podotknout, že podle mého mínění by § 1 odstavec 2 písmeno a) Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR pro mezinárodní spory mohl být otázkou do diskuze, co se týče obligatorní pravomoci. Zde je vyjádřena možnost, že pravomoc Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR může být dána také mezinárodní smlouvou vymezenou v § 47 zákona o rozhodčím řízení. Obligatorní rozhodčí řízení je možno nalézt v dvoustranných dohodách o podpoře a ochraně investic, přičemž „v současné době není Česká republika vázána žádnou mnohostrannou ani dvoustrannou mezinárodní smlouvou, která by stanovila, že určitý okruh sporů nebo spory mezi určitými subjekty bude obligatorně rozhodnut v rozhodčím řízení přes RS,¹²⁰ jako tomu bylo v době existence RVHP.“¹²¹ Potom tedy – čistě teoreticky - pokud by taková dohoda existovala a vylučovala zároveň i rozhodování podle zásad ekvity, byla by zde v případě Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR pravděpodobnost, že splní spolu s dalšími tzv. Vaassenskými kritérii i tato dvě kritéria sporná, a mohl by být považován za soudní orgán ve smyslu článku 267 SFEU.¹²²

Přes výše zmíněnou úvahu je však realita jiná a stejně jako spousta dalších autorů¹²³ jsem toho názoru, že při současné právní úpravě by Rozhodčí soud při HK ČR a

---

¹¹⁸ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů a ŘÁD (úplné znění ke dni 1. 2. 2007) Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky pro vnitrostátní spory

¹¹⁹ Viz § 25 odstavec 3 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

¹²⁰ Pozn. Autorky: Míněno Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR

¹²¹ Růžička, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky, 2. rozšířené vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, str. 83

¹²² Jiného názoru je například L. Tichý, který uvádí, že „soudem nejsou ani specifické arbitrážní soudy zřízené podle mezinárodních smluv.“ Viz Tichý, L. Řízení o předběžné otázce ESD a české soudy: subjekty, předmět a následky, v Řízení o předběžné otázce a národní soudy, Sborník příspěvků z konference pořádané Ústavním soudem České republiky v Brně dne 3. prosince 2004, Praha: Ústavní soud České republiky, 2005, str. 64

¹²³ Například: Růžička, K. Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky, 2. rozšířené vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, str. 122 nebo

AK ČR (ani jiný stálý rozhodčí soud působící v České republice) nebyl považován stejně jako v případě C-102/81 Nordsee za soud ve smyslu práva EU.

6.5.3 Položené předběžné otázky

Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR předložil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1. Je Rozhodčí soud pro spory týkající se doménových jmen .eu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární Komoře České republiky (Rozhodčí soud ČR) zřízený na základě nařízení (ES) č. 874/2004 oprávněn k předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 234 odst. 2 ES?

2. Pokud bude odpověď Soudního dvora na první otázku kladná: Mohou být na základě zmocnění v čl. 22 odst. 5 nařízení (ES) č. 874/2004 vydána pravidla mimosoudního řešení sporů (pravidla ADR), podle kterých mimo jiné odpůrce může požadovat nejen zamítnutí stížnosti, ale také určení, že stížnost nebyla podána v dobré víře a představuje zneužití řízení (část B12(h) pravidel ADR)?

3. Pokud bude odpověď Soudního dvora na druhou otázku záporná: Je senát rozhodčího soudu na základě jiných ustanovení práva Společenství popřípadě na základě obecných právních zásad práva Společenství vyplývajících z ústavních tradic členských států oprávněn rozhodnout o takovém návrhu na určení?“¹²⁴

Dotčená právní norma zde byla:

- Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 ze dne 28. dubna 2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace Text s významem pro EHP (Úř. věst. L 162, str. 40; Zvl. vyd. 13/34, str. 825)

6.5.4 Konečný výsledek tohoto řízení

Soudní dvůr ve věci C-126/07 Reisebüro Bühler nerozhodl, jelikož případ byl z rejstříku Soudního dvora vyškrtnut. Důvodem k tomuto byla dohoda stran v původním

---

Rozehnalová, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku, 2. aktualizované a rozšířené vydání, Praha: ASPI, Waltersluwer, 2008, str. 79

¹²⁴ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-126/07 Reisebüro Bühler

řízení a Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR tak žádost o rozhodnutí předběžné otázky vzal zpět.

6.6 C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem

6.6.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zaměření

Tato předběžná otázka spadá do jedné z oblastí nejvíce vyvolávající otázky výkladu práva EU, do oblasti daní. Podle soudních statistik byla například v roce 2008 zahájena řízení o předběžné otázce nejvíce právě v této oblasti předmětového zaměření. V tomto případě se jednalo o spor, „zda úklid společných prostor bytového domu související s nájmem je hospodářskou činností, která podléhá DPH.“¹²⁵

6.6.2 Soud předkládající předběžnou otázku

Společnost RLRE Tellmer Property s.r.o. vybírala od svých nájemců nejen nájemné za pronajaté byty, které jsou v jejím vlastnictví, ale také částku za úklid společných prostor. Z přesvědčení, že nájem a služby, které souvisejí s užíváním pronajatého bytu, jsou neoddelitelnými plněními, společnost tvrdí, že tato hospodářská činnost je osvobozena od DPH. Jiného názoru byl Finanční úřad v Litvínově, který vydal rozhodnutí (později potvrzený Finančním ředitelstvím v Ústí nad Labem) o zaplacení dlužné částky na DPH z titulu úhrad za poskytování úklidové činnosti.¹²⁶ Proti tomuto rozhodnutí podala společnost RLRE Tellmer Property s.r.o. žalobu k příslušnému soudu.

Tímto soudem byl Krajský soud v Ústí nad Labem, který měl bez jakýchkoli pochyb právo v otázce výkladu práva EU žádost o rozhodnutí předběžné otázky předložit.

6.6.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy

Soudnímu dvoru byly položeny tyto předběžné otázky:

---

¹²⁵ Stanovisko generální advokátky Verici Trstenjak ze dne 9. prosince 2008 k věci C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o., bod 2

¹²⁶ Stanovisko generální advokátky Verici Trstenjak ze dne 9. prosince 2008 k věci C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o., bod 7 - 9

„1. Zda ustanovení čl. 6 (poskytnutí služeb) a čl. 13 (osvobození od daně) Šesté směrnice Rady č. 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu [dále šestá směrnice]- Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně lze vykládat tak, že nájem bytu (popřípadě nebytového prostoru) na straně jedné a s ním související úklid společných prostor na straně druhé lze považovat za samostatná, od sebe navzájem oddělitelná zdanitelná plnění.

2. Jestliže odpověď na první otázku bude záporná - což Krajský soud v Ústí nad Labem předpokládá - považuje tento soud za potřebné dotázat se Soudního dvora, zda ustanovení čl. 13 uvedené směrnice, jmenovitě jeho úvod a písm. b) oddílu B (1) požadují, (2) vylučují, anebo (3) ponechávají na rozhodnutí členského státu uplatnění daně z přidané hodnoty na úhradu úklidu společných prostor nájemního bytového domu.“¹²⁷

Právní normy dotčené v tomto případě jsou následující:

- Šestá směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně (Úř. věst. L 145, str. 1; Zvl. vyd. 09/01, str. 23; dále jen šestá směrnice)
- Zákon 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

6.6.4 Stanovisko generálního advokáta

Generální advokátka přednesla ve svém stanovisku rozsáhlé úvahy týkající se první otázky v tomto případě předložené. Tyto úvahy se týkaly nejen pojmu „nájem“ podle článku 13 části B písmena b) šesté směrnice a služeb souvisejících, tedy toho, zda plnění skládající se z několika plnění má být považováno za plnění jediné či za plnění samostatná, ale také dodržení zásady daňové neutrality nebo historického a teleologického výkladu osvobození od DPH. V závěru těchto úvah Verici Trstenjak uvedla, že je „žádoucí, aby plnění pronajímatele spočívající v úklidu společných prostor bylo osvobození upraveného článkem 13 částí B písmena b) šesté směrnice vyňato a podléhalo DPH.“¹²⁸ Samozřejmě smluvní úprava nájemního vztahu, domovní řád

¹²⁷ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o.

¹²⁸ Stanovisko generální advokátky Verici Trstenjak ze dne 9. prosince 2008 k věci C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o., bod 51

nájemního objektu či ustálená právní praxe v určitém členském státě mohou za určitých okolností vést i k jinému závěru.

Verici Trstenjak tedy na předběžné otázky odpověděla takto: „1) Články 6 a 13 šesté směrnice musejí být vykládány v tom smyslu, že nájem bytu (případně nebytového prostoru) na straně jedné a s ním související úklid společných prostor na straně druhé jsou samostatná, od sebe navzájem oddělitelná plnění. Vnitrostátnímu soudu však přísluší posoudit, do jaké míry smluvní úprava konkrétního nájemního vztahu, domovní řád daného nájemního objektu nebo ustálená právní praxe v určitém členském státě mohou výjimečně připustit jiný závěr. 2) Pokud by vnitrostátní soud vycházel z toho, že na obě hospodářské činnosti nelze výjimečně pohlížet jako na samostatná, od sebe navzájem oddělitelná plnění, bylo by třeba úklid společných prostor považovat za součást ‚nájmu nemovitého majetku‘ ve smyslu čl. 13 části B písm. b) šesté směrnice s tím důsledkem, že uplatnění daně z přidané hodnoty na úhrady za úklid společných prostor domu s nájemními byty by pak bylo vyloučeno.“

6.6.5 Pohled Soudního dvora EU na dané řízení

Soudní dvůr se v tomto případě zabýval otázkou vztahu mezi nájmem nemovitého majetku a službou spočívající v úklidu společných prostor. Připomněl, že osvobození od daně upravená šestou směrnicí jsou automaticky pojmy práva EU, je třeba je vykládat restriktivně, vzhledem k tomu, že osvobození je třeba chápat jako odchylku od obecné zásady.¹²⁹ Soudní dvůr dále pojednával o plnění hlavním, vedlejším či o plnění, které je tvořeno více dílčími, avšak těsně spojenými, že objektivně tvoří jedno plnění neoddělitelné. V dalších bodech Soudní dvůr konstatuje, že služby spočívající v úklidu společných prostor nespádají nutně pod pojem „nájem“ ve smyslu článku 13 části B písmena b) šesté směrnice.¹³⁰

Pokud jde o druhou otázku, Soudní dvůr uvedl, že na ni již není třeba odpovídat.

6.6.6 Rozhodnutí Soudního dvora EU

Vzhledem k výše zmíněným úvahám a odůvodněním Soudní dvůr rozhodl takto: „Pro účely použití čl. 13 části B písm. b) šesté směrnice Rady 77/388/EHS ze dne

¹²⁹ Rozsudek Soudního dvora ve věci C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem [2009] ECR 00000, bod 14 - 16

¹³⁰ Tamtéž, bod 18 - 21

17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně je třeba považovat nájem nemovitého majetku a službu spočívající v úklidu společných prostor této nemovitosti – za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení – za samostatná a navzájem oddělitelná plnění, takže se toto ustanovení na uvedenou službu nevztahuje.“

Soudní dvůr tak následoval závěry generální advokátky Verici Trstenjak, že nájem bytu a s tím související úklid společných prostor jsou samostatná a oddělitelná plnění. Na rozdíl od Soudního dvora však u druhé otázky generální advokátka uvedla ještě další přípustitelnou, avšak výjimečně vzniklou variantu, kdy by obě činnosti mohly být považovány za jedno plnění.

6.7 C-233/08 Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor

6.7.1 Charakterizace řízení a jeho předmětové zařazení

30. května 2008 byla podána předběžná otázka ve věci C-233/08 Milan Kyrian, která spadá do oblasti věcného zaměření – Sbližování právních předpisů. Zajímavostí této předběžné otázky je především to, že byla jako první podána jedním z nejvyšších článků naší soudní soustavy. V tomto případě bych také chtěla poukázat na problematiku počtu úředních jazyků v rámci Evropské unie. Z dalšího textu je možné vyzorovat, že v důsledku ochrany práv občanů EU je nutné vyvinout úsilí a spolupráci v oblasti jazykové srozumitelnosti.

6.7.2 Soud předkládající předběžnou otázku

V této věci se jednalo o spor probíhající před Nejvyšším správním soudem, „a to v řízení o kasační stížnosti žalobce p. Kyriana proti rozsudku krajského soudu, který rozhodoval o správní žalobě proti rozhodnutí celních orgánů v exekučním řízení. Přitom vyvstaly pochybnosti o výkladu právních předpisů Společenství upravujících poskytování pomoci při vymáhání daňových pohledávek.“¹³¹ Celní orgán Německa vydal na základě exekučního titulu proti Milanu Kyrianovi platební výměr a českému

---

¹³¹ Tanzer, V. Spolupráce při vymáhání daňových pohledávek v EU – aktuální otázky jazykového režimu a příslušnosti k přezkumu, dostupné na <http://www.law.muni.cz/edicni/dp08/files/pdf/financ/tanzer.pdf>

Ministerstvu financí – Generálnímu ředitelství cel (dále dožádaný orgán) podal žádost o vymáhání spotřební daně. Dožádaný orgán toto delegoval na Celní úřad Tábor, který po nějaké době vydal exekuční příkaz, kterým nařídil provedení exekuce srážkami ze mzdy. Milan Kyrian podal proti exekučnímu příkazu žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích, kde namítal nedostatečnou identifikaci příjemce. Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem, proti němuž Milan Kyrian podal kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Ten, jako soudní orgán, proti jehož rozhodnutí není opravný prostředek přípustný, měl povinnost předložit Soudnímu dvoru předběžné otázky, které v řízení před ním vyvstaly.

6.7.3 Položené předběžné otázky a dotčené právní normy

Nejvyšší správní soud předložil tyto předběžné otázky:

„1. Je třeba čl. 12 odst. 3 směrnice Rady ze dne 15. března 1976 o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření (76/308/EHS), vykládat tak, že jsou-li u soudu členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, žalobou napadena opatření k vymáhání pohledávky, je tento soud oprávněn v souladu s právními předpisy tohoto členského státu zkoumat to, zda doklad o vymahatelnosti (exekuční titul) je vykonatelný a zda byl řádně doručen dlužníkovi?

2. Vyplývá z obecných právních zásad práva Společenství, zejména zásad spravedlivého procesu, řádné správy a právního státu, že doručení dokladu o vymahatelnosti (exekučního titulu) dlužníkovi v jazyce jiném než jemu srozumitelném, který zároveň není úředním jazykem státu, ve kterém je dlužníkovi doručováno, způsobuje vadu, která umožňuje odeprít vymáhání na základě takového dokladu o vymahatelnosti (exekučního titulu)?“¹³²

Právní normy, kterých se daný případ týkal, jsou:

- Směrnice Rady 76/308/EHS ze dne 15. března 1976 o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření (Úř. věst. L 73, str. 18; Zvl. vyd. 02/01, str. 44) ve znění směrnice Rady 2000/44/ES ze dne 15. června 2001 (Úř. věst. L 175, str. 17; Zvl. vyd. 02/12, str. 27; dále jen směrnice 76/308)

---

¹³² Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-233/08 Milan Kyrian

- Zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek

6.7.4 Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

V daném případě poslali k Soudnímu dvoru své vyjádření Česká republika, Spolková republika Německo, Portugalská republika, Řecká republika, Polská republika a Komise. Česká, Portugalská, Polská republika a Spolková republika Německo jsou toho názoru, že řádné doručení a vykonatelnost dokladu o vymahatelnosti pohledávky nemohou být přezkoumávána soudem členského státu, v němž má sídlo dožádaný orgán, jelikož tento není dle mínění republik k dané věci oprávněn.

Opačný názor vyjádřila Řecká republika. Ta ve svém stanovisku uvedla, že soudy členského státu, kde má sídlo dožádaný orgán, mají oprávnění přezkoumat řádné doručení dokladu o vymahatelnosti pohledávky v jednom z úředních jazyků tohoto členského státu.

Komise má za to, že soud členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, není oprávněn přezkoumat, zda byl doklad o vymahatelnosti pohledávky řádně doručen a zda byl vykonatelný. Výjimkami v takové věci jsou, když dožádaný orgán poskytne dožadujícímu orgánu pomoc při doručování dokladu o vymahatelnosti nebo když byl takový doklad potvrzen, uznán, doplněn nebo nahrazen dokladem o vymahatelnosti platným na území členského státu dožádaného orgánu.¹³³

6.7.5 Stanovisko generálního advokáta

Generální advokát Mazák ve svém stanovisku nejprve uvedl, že směrnice 76/308 upravuje jak pravidla vzájemné pomoci s cílem zajistit vymáhání pohledávek týkajících se mimo jiné určitých dávek, cel a daní, tak pravidla týkající se žádosti o vymáhání pohledávky, kterou dožadující orgán zasílá dožádanému orgánu, i pravidla pro určení členského státu, v němž má být podána žaloba, jíž dotyčná osoba napadá pohledávku či doklad o její vymahatelnosti. Článek 12 směrnice 76/308 zcela dle mínění generálního

---

¹³³ Stanovisko generálního advokáta Jána Mazáka přednesené dne 15. září 2009 ve věci C-233/08 Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor, bod 14 - 16

advokáta harmonizuje pravidla upravující příslušnost soudu, ke kterému má být podána žaloba týkající se pohledávek nebo opatření k jejich vymáhání.¹³⁴

Přitom pojmy „pohledávka“ a „doklad o vymahatelnosti“ je nejdříve potřeba vyložit, a to autonomně za účelem jednotného a předvídatelného způsobu použití. Mazák dále konstatuje, že „opatření k vymáhání pohledávky nelze začít uplatňovat, aniž by byla dlužníkovi pohledávka řádně oznámena.“¹³⁵ Pokud jde o oprávnění zkoumat vykonatelnost a řádné doručení dokladu o vymahatelnosti, není toto dle Mazákových slov soudu členského státu, v němž je sídlo dožádaného orgánu, dovoleno, a to z důvodů možnosti ohrožení cílů směrnice 76/308.

Ke druhé otázce generální advokát uvedl, že tato otázka je „hypotetická, a tedy zjevně nepřípustná.“¹³⁶

Z předchozích úvah vyplynul generálnímu advokátu tento závěr: „Článek 12 odst. 3 směrnice Rady 76/308/EHS ze dne 15. března 1976 o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek [...] musí být vykládán tak, že jsou-li u soudu členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, žalobou napadena opatření k vymáhání pohledávky, není tento soud oprávněn zkoumat, zda je doklad o vymahatelnosti vykonatelný a zda byl řádně doručen dlužníkovi.“

6.7.6 Pohled Soudního dvora EU na dané řízení

Soudní dvůr ve svém odůvodnění, pokud jde o vykonatelnosti dokladu o vymahatelnosti pohledávky, říká, že směrnice 76/308 rozlišuje mezi přezkumnou pravomocí mezi orgány členského státu, v němž má sídlo dožadující orgán, a orgány státu, kde je umístěn dožádaný orgán. Toto rozdělení pravomocí tak podle Soudního dvora „neumožňuje dožádanému orgánu zpochybnit platnost a vykonatelnost aktu nebo rozhodnutí, jehož doručení požaduje dožadující orgán,“¹³⁷ samozřejmě nelze vyloučit výjimku například ve věci narušení veřejného pořádku.

Co se týče řádného doručení opatření k vymáhání pohledávky, je Soudní dvůr toho názoru, že soud členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, je oprávněn

---

¹³⁴ Stanovisko generálního advokáta Jána Mazáka přednesené dne 15. září 2009 ve věci C-233/08 Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor, bod 22

¹³⁵ Tamtéž, bod 24

¹³⁶ Tamtéž, bod 32

¹³⁷ Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 1. 2010 ve věci C-233/08 Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor, bod 41

posoudit, jestli tak bylo opravdu provedeno, a to v souladu s právními a správními předpisy daného členského státu.

Na druhou otázku odpověděl Soudní dvůr tímto způsobem. Směrnice 76/308 nestanoví pravidla, podle kterých by doručení dokladu o vymahatelnosti pohledávky nebylo řádné, když bude vyhotoveno v jazyce nesrozumitelnému příjemci. Avšak v rámci vzájemné spolupráce „musí být osoba, které je exekuční titul určen, schopna spolehlivě identifikovat přinejmenším předmět a důvod žádosti.“¹³⁸ Z toho důvodu Soudní dvůr konstatoval, že za účelem spolupráce a v důsledku možnosti uplatnění práv příjemce, musí být doklad o vymahatelnosti pohledávky doručen v úředním jazyce členského státu, kde sídlí dožádaný orgán.

6.7.7 Rozhodnutí Soudního dvora EU

Vzhledem k výše uvedenému Soudní dvůr rozhodl takto:

„1. Článek 12 odst. 3 směrnice Rady 76/308/EHS ze dne 15. března 1976 o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření, ve znění směrnice Rady 2001/44/ES ze dne 15. června 2001, musí být vykládán v tom smyslu, že soudy členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, nemají v zásadě pravomoc k ověření vykonatelnosti dokladu o vymahatelnosti pohledávky. Naproti tomu v případě, že je k soudu uvedeného členského státu podána žaloba směřující proti platnosti a řádné povaze takových opatření k vymáhání pohledávky, jako je doručení exekučního titulu, je uvedený soud oprávněn ověřit, zda tato opatření byla řádně provedena v souladu s právními a správními předpisy uvedeného členského státu.

2. K tomu, aby v rámci vzájemné spolupráce zavedené na základě směrnice 76/308, ve znění směrnice 2001/44, mohl příjemce dokladu o vymahatelnosti pohledávky uplatnit svá práva, musí mu být tento doklad doručen v úředním jazyce členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán. K zajištění dodržení tohoto práva přísluší vnitrostátnímu soudu, aby použil své vnitrostátní právo a dbal přitom na zajištění plné účinnosti práva Společenství.“

---

¹³⁸ Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 1. 2010 ve věci C-233/08 Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor, bod 59

6.8 Nejnovější žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané k Soudnímu dvoru Evropské unie

V roce 2009 bylo Soudnímu dvoru podáno nejvíce žádostí o rozhodnutí předběžné otázky od doby přistoupení České republiky k Evropské unii. Následující kapitola tedy stručně informuje o těchto žádostech, které jsou zatím tak nové, že k nim nebylo vydáno ani stanovisko generálního advokáta, a na jejich rozhodnutí si budeme muset ještě nějakou dobu počkat. Vhodné je zde ovšem podotknout, že čtyři z pěti podaných předběžných otázek byly předloženy Soudnímu dvoru Nejvyšším správním soudem, který svou první žádost o rozhodnutí o předběžné otázce položil až v květnu 2008 ve věci C-233/08 Milan Kyrián v. Celní úřad Tábor. Nabízí se zde proto myšlenka, zda si Nejvyšší správní soud nevzal k srdci „kritiku“ Ústavního soudu ČR z nálezu ze dne 8. ledna 2009 *K povinnosti obecného soudu položit předběžnou otázku*. V tomto nálezu Ústavní soud ČR mimo jiné uvádí, že „za výkon svévolé považuje [Ústavní soud] i takové jednání soudu poslední instance aplikujícího normy komunitárního práva, které zcela opomene položit si otázku, zda by měl soud vznést předběžnou otázku [...], a její nepoložení řádně neodůvodní včetně posouzení výjimek [...] [z povinnosti předložit předběžnou otázku k Soudnímu dvoru].“¹³⁹ Jen jako zajímavou perličku uvedu, aby si čtenář povšiml posledních tří žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce a jejich číselného označení.

6.8.1 C-111/09 Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group v. Michal Bilas

Okresním soudem v Chebu byla dne 23. března 2009 podána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-111/09 Michal Bilas. Jedná se o předběžnou otázku spadající do oblasti Prostor svobody, bezpečnosti a práva. Dotčeným právním předpisem zde je Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 Sb. ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 12, str. 1, Zvl. vyd. 19/04, str. 42).

Okresní soud předložil tyto předběžné otázky:

---

¹³⁹ Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1009/08 ze dne 8. ledna 2009, *K povinnosti obecného soudu položit předběžnou otázku*, str. 5, bod 22, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>

„1. Je třeba čl. 26 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen "Nařízení"), vykládat tak, že neumožňuje soudu přezkoumat svoji mezinárodní příslušnost v případě, kdy se žalovaný řízení účastní, i když jde o věc podléhající pravidlům obligatorní příslušnosti podle oddílu 3 Nařízení a žaloba je podána v rozporu s nimi?

2. Může žalovaný tím, že se řízení účastní, založit mezinárodní příslušnost soudu ve smyslu čl. 24 Nařízení i v případě, kdy řízení jinak podléhá pravidlům obligatorní příslušnosti podle oddílu 3 Nařízení a žaloba je podána v rozporu s nimi?

3. V případě záporné odpovědi na otázku ad 2) - Je možno skutečnost, že se žalovaný účastní řízení před jinak podle Nařízení nepřislušným soudem v pojistné věci, považovat za dohodu o příslušnosti ve smyslu čl. 13 odst. 1 Nařízení?“¹⁴⁰

6.8.2 C-299/09 DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrgebiet GmbH v. Ministerstvo životního prostředí

V tomto případě se setkáváme s předběžnou otázkou z oblasti Společný celní tarif podanou dne 30. července 2009 Nejvyšším správním soudem. Předběžná otázka se týká Nařízení Rady (EHS) č. 259/93 ze dne 1. února 1993 o dozoru nad přepravou odpadů v rámci Evropského společenství, do něj a z něj a o její kontrole (Úř. věst. L 30, str. 1, Zvl. vyd. 15/02, str. 176) a směrnice Rady 75/442/EHS ze dne 15. července 1975 o odpadech (Úř. věst. L 194, str. 3, Zvl. vyd. 15/01, str. 23). Podle práva EU může členský stát zakázat dovoz odpadu z jiné členské země na své území, jestliže je dovážen za účelem odstranění. Česká republika tak také v zákoně o odpadech¹⁴¹ učinila. Jiný případ nastává, pokud je odpad dovážen za účelem jeho dalšího využití, jako je výroba energie, členská země pak jeho dovoz zakázat nemůže. Určující je přitom primární účel dovozu.¹⁴² Jedná se o spor mezi německou společností DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrgebiet GmbH dovážející odpad do české spalovny a českým Ministerstvem životního prostředí, které tento dovoz nepovolilo.

Nejvyšší správní soud předložil Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:

¹⁴⁰ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-111/09 Česká podnikatelská pojišťovna

¹⁴¹ Viz § 54 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

¹⁴² NSS se kvůli odpadům a vínu obrátil na Evropský soudní dvůr, 23. července 2009, Ekolist.cz, dostupné na <http://www.ekolist.cz/zprava2.shtml?x=2191481>

„1. Je třeba čl. 2 písm. i) a k) nařízení Rady (EHS) č. 259/93 ze dne 1. února 1993 o dozoru nad přepravou odpadů v rámci Evropského společenství, do něj a z něj a o její kontrole ve spojení s čl. 1 písm. e) a f) směrnice Rady 75/442/EHS ze dne 15. července 1975 o odpadech a bodem D10 Přílohy IIA a R1 přílohy IIB téže směrnice vykládat tak, že první z kritérií stanovených Soudním dvorem v rozsudku ze dne 13. 2. 2003, *Komise v. Lucembursko*, C-458/00, Recueil, s. I-1553, pro to, aby spalování odpadu bylo možné pokládat za energetické využití odpadu ve smyslu bodu R1 přílohy IIB citované směrnice (tj. hlavním účelem operace musí být umožnit odpadu plnit užitečnou funkci, tedy vyrobit energii), může být splněno i v případě, kdy není dána ani jedna z okolností, které Soudní dvůr v citovaném rozsudku uvádí jako okolnosti svědčící pro využití odpadu, tedy v případě, kdy platbu za tuto operaci neprovádí provozovatel zařízení, v němž má dojít ke spálení odpadu, vůči dodavateli odpadu, ani není toto zařízení technicky uzpůsobeno k tomu, aby v případě nedostatku odpadu mohlo být provozováno na základě primárních zdrojů energie?

2. Pokud je odpověď na tuto otázku kladná, za jakých podmínek lze v takovém případě považovat danou operaci za využití odpadu?

3. Lze od hlediska platby za operaci s odpadem zcela odhlédnout, nebo je pro možnost posouzení dané operace jako využití odpadu přinejmenším třeba, aby výtěžek provozovatele zařízení z prodeje tepelné či elektrické energie získané spálením daného množství odpadu převyšoval příjem provozovatele zařízení z platby za převzetí odpadu?

4. Pokud jde o charakter zařízení příjemce odpadu, lze za dostačující okolnost svědčící pro operaci využití odpadu považovat to, že v rozhodnutí o povolení provozu je toto zařízení formálně klasifikováno jako zařízení pro energetické využívání odpadů a že se provozovatel zařízení smluvně zavázal dodávat do sítě určité množství tepelné energie, přičemž v případě porušení tohoto závazku by čelil smluvním sankcím, nebo je minimální podmínkou pro posouzení dané operace jako využití odpadu skutečnost, že provozovatel zařízení by byl z hlediska právního, technického i ekonomického reálně schopen provozovat dané zařízení alespoň přechodně na základě jiných paliv, než je odpad?“¹⁴³

---

¹⁴³ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-299/09 DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrgebiet GmbH.

6.8.3 C-339/09 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc (2)

Spor mezi společnostmi Skoma-Lux s.r.o. a Celním ředitelstvím v Olomouci se dostal až před Nejvyšší správní soud. Ten dne 24. srpna 2009 předložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, která byla zařazena do oblasti Společný celní tarif. „Předběžná otázka se týká přiřazení odpovídající nomenklatury celního sazebníku v případě dovozu alkoholického výrobku Kagor z Moldavska do Česka“¹⁴⁴ a zní:

„Je třeba zboží označované jako "červené víno dezertní Kagor VK", obsažené v lahvích à 0,75 LTR s obsahem alkoholu 15,8 % - 16,1 % vol, do kterého byl v průběhu jeho výroby přidán řepný cukr a kukuřičný alkohol, tedy substance, které nemají původ v čerstvých hroznech, zařadit do čísla 2204 nebo do čísla 2206 kombinované nomenklatury celního sazebníku?“¹⁴⁵

6.8.4 C-393/09 Bezpečnostní softwarová asociace v. Ministerstvo kultury

V oblasti duševního vlastnictví předložil dne 5. října 2009 Nejvyšší správní soud Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí předběžné otázky ve věci C-393/09 Bezpečnostní softwarová asociace v. Ministerstva kultury. Jedná se o problematiku ochrany počítačového programu podle autorského práva. Nejvyšší správní soud se Soudního dvora zeptal na tyto předběžné otázky:

„1. Je třeba čl. 1 odst. 2 směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů vykládat tak, že pro účely autorskoprávní ochrany počítačového programu jakožto autorského díla podle uvedené směrnice se "vyjádřením počítačového programu v jakékoliv formě" rozumí také grafické uživatelské rozhraní počítačového programu nebo jeho část?

2. V případě kladné odpovědi na první otázku, představuje televizní vysílání, jímž je veřejnosti umožněno smyslové vnímání grafického uživatelského rozhraní počítačového programu nebo jeho části, ovšem bez možnosti tento program aktivně ovládat, sdělování autorského díla nebo jeho části veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o

---

¹⁴⁴ NSS se kvůli odpadům a vínu obrátí na Evropský soudní dvůr, 23. července 2009, Ekolist.cz, dostupné na <http://www.ekolist.cz/zprava2.shtml?x=2191481> (citováno 15. 4. 2010)

¹⁴⁵ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-339/09 Skoma-Lux s.r.o.

harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti?“¹⁴⁶

Právní normy, kterých se tento spor týká, jsou směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. L 122, str. 42; Zvl. vyd. 17/01, str. 114) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, str. 10; Zvl. vyd. 17/01, str. 230).

6.8.5 C-399/09 Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení

V oblasti Sociální zabezpečení migrujících pracovníků podal dne 16. října 2009 Nejvyšší správní soud poslední z žádostí o rozhodnutí předběžné otázky, které byly předloženy soudy České republiky v roce 2009. V důsledku nejasného výkladu nařízení Rady (ES) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. L 149, str. 2; Zvl. vyd. 05/01, str. 35) předložil Nejvyšší správní soud Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1. Je třeba vykládat přílohu III část A. bod 6 v návaznosti na čl. 7 odst. 2 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství, která ponechává použitelným kritérium pro určení nástupnického státu příslušného k zhodnocení dob pojištění získaných zaměstnanými osobami do 31. 12. 1992 v systému sociálního zabezpečení bývalé České a Slovenské Federativní Republiky, tak, že brání aplikaci vnitrostátního pravidla, podle něhož česká instituce sociálního zabezpečení v plném rozsahu hodnotí pro nárok na dávku i pro stanovení její výše dobu pojištění získanou na území bývalé České a Slovenské Federativní Republiky do 31. 12. 1992, i když k jejímu zhodnocení je podle uvedeného kritéria příslušná instituce sociálního zabezpečení Slovenské republiky?

2. Bude-li odpověď na první otázku záporná, je třeba vykládat čl. 12 Smlouvy o založení Evropského společenství ve spojení s čl. 3 odst. 1, čl. 10 a čl. 46 nařízení Rady (ES) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství tak, že brání tomu, aby doba pojištění

---

¹⁴⁶ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-393/09 Bezpečnostní softwarová asociace

získaná v systému sociálního zabezpečení bývalé České a Slovenské Federativní Republiky do 31. 12. 1992, která již jednou byla ve stejném rozsahu zohledněna pro dávkové účely v systému sociálního zabezpečení Slovenské republiky, byla podle výše uvedeného vnitrostátního pravidla v plném rozsahu zhodnocena pro nárok na dávku ve stáří i pro stanovení její výše pouze státním příslušníkům České republiky s bydlištěm na jejím území?¹⁴⁷

6.9 Shrnutí k českým předběžným otázkám

České předběžné otázky mají jak pár společných rysů, tak několik znaků rozdílných. Všechna původní řízení byla či stále jsou řízení sporná probíhající před jedním ze soudů České republiky. Jedinou výjimkou byla věc *Reisebüro Bühler*, kde se nejednalo o článek soudní soustavy podle ustanovení Ústavy České republiky a pravděpodobně by se nejednalo ani o soudní orgán ve smyslu článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie.

V žádném z případů českých předběžných otázek nikdy nebyla aplikována výjimka z povinnosti předložit předběžnou otázku – *acte clair*. V případě pochybností byly Soudním dvorem Evropské unie vždy předloženy žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce¹⁴⁸ a Soudní dvůr na tyto otázky jedním ze způsobů mu daných v jednotlivé věci odpověděl či jinak řízení ukončil. Opomineme-li předběžné otázky podané v roce 2009, které jsou příliš čerstvé, rozhodl tak Soudní dvůr ve věci *Telefónica O2, Skoma-Lux s.r.o., RLRE Tellmer Property a Milan Kyrian* rozsudkem v dané věci, v případě *Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov* bylo užito zjednodušeného řízení a vydáno usnesení podle článku 104 odst. 3 Jednacího řádu Soudního dvora s odkazem na dřívější judikaturu. Usnesením předsedy Soudního dvora o vyškrtnutí věci z rejstříku Soudního dvora byla ukončena řízení ve věci *OSA v. Miloslav Lev a Reisebüro Bühler GmbH v. Dom.info e.K., Sebastian Dieterle*.

Z předmětného hlediska zasahují české předběžné otázky do různých odvětví práva. Příkladem lze uvést spor v původním řízení v případě *Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov*, ten se týkal oblasti pracovního práva, z blízkého odvětví práva

¹⁴⁷ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-399/09 Marie Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení

¹⁴⁸ Jak již bylo řečeno, ač Ústavní soud ČR neřadíme do obecné soudní soustavy a tento text o něm nepojednává, jako jediný by však tvořil výjimku z českých soudů, protože vždy doktrínu *acte clair* aplikoval.

sociálního zabezpečení pocházela poslední předběžná otázka ve věci Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení. Druhá česká předběžná otázka zasahovala do práva hospodářské soutěže, tři řízení – ve věci Skoma-Lux s.r.o., Milan Kyrian a RLRE Tellmer Property – se dotýkala práva finančního, konkrétně první ze jmenovaných celního práva a další dvě práva daňového. Právem duševního vlastnictví se zabývaly spory ve věcech OSA v. Miloslav Lev a Bezpečnostní softwarová asociace proti Ministerstvu kultury.

Závěrem je zajímavé zmínit se o procesním postupu českých soudů v případech předkládání předběžných otázek. Ze zásady národní procesní autonomie a z absence procesní úpravy řízení o předběžné otázce právem Evropské unie vyplývá, že procesněprávní stránka řízení je ponechána vnitrostátním předpisům. Po vstupu České republiky do EU byla proto do všech českých procesních řádů – občanský soudní řád, soudní řád správní a trestní řád¹⁴⁹ - vložena nová ustanovení vztahující se k přerušení vnitrostátního řízení z důvodu předložení předběžné otázky. Z těchto ustanovení plyne, že soud předkládající předběžnou otázku Soudnímu dvoru za takových okolností vnitrostátní řízení přeruší.¹⁵⁰ Ve spojení s dalšími ustanoveními¹⁵¹ daných procesních předpisů lze také vyvodit, že formou rozhodnutí o přerušení řízení a o předložení předběžné otázky bude ve všech třech případech usnesení, jak rovněž dokazuje praxe českých soudů. Pokud shrneme poznatky z konkrétních řízení, v nichž byla podána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, je zřejmé, že ve všech případech bylo řízení podle dotčených ustanovení přerušeno z důvodu předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce k Soudnímu dvoru. Jediným procesním předpisem, který v této oblasti zatím nebyl použit, byl trestní řád, jelikož žádná z českých předběžných otázek se doposud netýkala odvětví trestního práva. Občanského soudního řádu tak bylo užito příkladem ve věci Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov či Telefónica O2 Czech Republic a. s. proti Czech On Line a. s., podle soudního řádu správního se postupovalo například v řízení ve věci Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc, Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor nebo RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem.

---

¹⁴⁹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

¹⁵⁰ § 109 (1) písm. d) OSŘ, § 48 (1) písm. e) SŘS, § 9a (2) TŘ

¹⁵¹ § 167 (1) OSŘ, § 53 (2) SŘS, § 119 (1) TŘ

Závěr

Řízení o předběžné otázce je velmi významným institutem v rámci evropského soudnictví. Lze ho jednoznačně zařadit mezi rozhodující činnosti Soudního dvora a dovolila bych si ho nazvat jako určitou „anomálii“ mezi řízeními. Vyznačuje se zejména spoluprací a komunikací mezi národními soudy a Soudním dvorem. Úspěch a význam tohoto řízení je zcela nesporný. Díky řízení o předběžné otázce bylo v rámci evropského práva přijato nespočet právních principů a institutů, na kterých dnes právo Evropské unie stojí. Úspěch má však často i své stinné stránky. V případě řízení o předběžné otázce se jedná o zvyšující se nápad Soudního dvora právě v důsledku zájmu o toto řízení. Ne příliš povzbudivou skutečností je v tomto ohledu i činnost Evropské unie v podobě integračních procesů a přistupování dalších členských států, kde například dle mého názoru jen otázka počtu jazyků vytváří samostatnou problematickou oblast.

Jak se postavila Česká republika k řízení o předběžné otázce? Česká republika od doby svého přistoupení k Evropské unii podala 12 žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, přičemž první předběžnou otázku předložil Okresní soud v Českém Krumlově ke konci roku 2005 ve věci Vorel v. Nemocnice Český Krumlov. Význam této předběžné otázky byl utlumen rozhodnutím ve věci Dellas a další a díky tomu Soudní dvůr rozhodl usnesením podle článku 104 odstavce 3 Jednacího řádu Soudního dvora. Obdobný osud potkal další předběžnou otázku ve věci OSA v. Miloslav Lev. K urychlení řízení došlo pomocí dříve rozhodnutého případu ve věci SGAE, i když zde nedošlo k vydání usnesení v důsledku upuštění od této otázky ze strany českého soudu podle článku 78 Jednacího řádu Soudního dvora. Velmi zajímavou byla předběžná otázka ve věci Telefónica O2 Czech Republic a.s. v. Czech On Line, a.s., v níž Soudní dvůr svou pravomoc *ratione temporis* odůvodnil zejména tím, že zkoumané rozhodnutí bylo vydáno po 1. květnu 2004 a také předběžná otázka se týkala výkladu práva Evropské unie. V důsledku tohoto řízení je pro pravomoc *ratione temporis* tedy rozhodující aplikace vykládaného ustanovení. Telefónica O2 je také ukázkovým příkladem, kdy se stanovisko generálního advokáta může lišit od rozhodnutí Soudního dvora.

Další českou předběžnou otázkou je věc Reisebüro Bühler GmbH v. Dom.info e.K., Sebastian Dieterle, která byla zajímavá z hlediska předkládajícího orgánu jako soudního orgánu ve smyslu článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie. Tím byl v tomto

případě Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Soudní dvůr v tomto případě nerozhodl, jelikož byl z rejstříku Soudního dvora vyškrtnut z důvodu dohody stran v původním řízení. Přikláním se však k názoru, že Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky by za soud ve smyslu práva Evropské unie považován nebyl. Podle mého mínění zatím nejzajímavější byly předběžné otázky ve věci Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc, která se dotýká uplatnitelnosti právních předpisů vůči jednotlivcům. Z rozhodnutí Soudního dvora vyplývá, že povinnosti obsažené v právní úpravě Evropské unie, která nebyla v době aplikace vyhlášena v Úředním věstníku Evropské unie v jazyce některého z nových členských států, nemohou být jednotlivcům v tomto státě uloženy. Elektronická podoba zveřejnění nepředstavuje podle Soudního dvora rovnocennou variantu publikace v Úředním věstníku Evropské unie. Nejnověji rozhodnuté předběžné otázky jsou ve věci RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem a Milan Kyrian proti Celnímu úřadu Tábor. Předběžná otázka ve věci RLRE Tellmer Property s.r.o. spadá do nejžádanější oblasti z hlediska předmětového zaměření – do oblasti daní. Soudní dvůr rozhodl, že nájem nemovitého majetku a službu spočívající v úklidu společných prostor je potřeba považovat za samostatná a navzájem oddělitelná plnění. Předběžná otázka Milan Kyrian v. Celní úřad Tábor předložená v polovině roku 2008 se týká oblasti sblížování právních předpisů. Zajímavou skutečností je zde fakt, že byla jako první podána jedním z nejvyšších článků naší soudní soustavy – Nejvyšším správním soudem. Pokud jde tedy o vykonatelnost dokladu o vymahatelnosti pohledávky, nemá soud členského státu, ve kterém má sídlo dožádaný orgán, oprávnění tuto vykonatelnost ověřit. Opačně tomu je v případě doručení takového dokladu. Také v důsledku ochrany práv příjemce a spolupráce v rámci Evropské unie má být tento doklad doručen v některém z úředních jazyků členského státu, v němž má sídlo dožádaný orgán.

Na závěr tato práce přináší krátký přehled nově podaných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Tyto žádosti byly Soudnímu dvoru předloženy v minulém roce 2009 a nebylo k nim ještě vydáno ani stanovisko generálního advokáta či učiněn jakýkoliv jiný krok, který by byl zveřejněn. Jednalo se o předběžnou otázku podanou Okresním soudem v Chebu z oblasti Prostor svobody, bezpečnosti a práva ve věci Česká podnikatelská

pojišťovna, a. s. v. Michal Bilas. Poslední čtyři otázky, první ve sporu dovozu odpadu za účelem likvidace mezi DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrebiet GmbH v. Ministerstvo životního prostředí, druhá Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc (2) věcného zaměření z oblasti Společný celní tarif, třetí na poli duševního vlastnictví Bezpečnostní softwarová asociace v. Ministerstvo kultury a poslední ze sféry Sociální zabezpečení migrujících zaměstnanců Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení, mají jednu společnou věc, byly v roce 2009 předloženy Soudnímu dvoru Nejvyšším správním soudem. Nabízí se zde proto myšlenka, že Nejvyšší správní soud vzal na vědomí „kritiku“ Ústavního soudu vyjádřenou v nálezů Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 1009/08 *K povinnosti obecného soudu položit předběžnou otázku*. Na to, jak bude o těchto otázkách rozhodnuto, si musíme ještě nějaký čas počkat.

Na konec kapitoly o českých předběžných otázkách je uvedeno shrnutí k řízením před vnitrostátními soudy, v nichž tyto předběžné otázky vyvstaly. Uvedené pojednání přináší porovnání těchto předběžných otázek, hlavně jejich společné rysy v podobě „neaplikace“ doktríny *acte clair* či procesního postupu podle českých procesních předpisů.

Pokud jde o Ústavní soud České republiky, který stojí mimo obecnou soudní soustavu České republiky, bude i nadále zajímavé sledovat, jak se Ústavní soud České republiky postaví k tomu, zda je orgánem ve smyslu článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie a zda předběžnou otázku sám někdy předloží.

Seznam použité literatury

Monografie a odborné články

- [1] Anderson, D., Demetriou, M. *References to the European Court*, 2. vydání, London: Sweet&Maxwell, 2002
- [2] Bobek, M. K absenci řádného vyhlášení komunitární legislativy v jazycích nových členských států, *Soudní rozhledy*, č. 12/2006. str. 449 - 469
- [3] Bobek, M., Komárek, J., Passer, J., M., Gillis, M. *Předběžná otázka v komunitárním právu*, Praha: Linde, 2005
- [4] Bobek, M. Porušení povinnosti zahájit řízení o předběžné otázce podle článku 234 (3) SES, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2004
- [5] Bobek, M. Ptejte se mě na co chcete, já na co chci odpovím aneb přípustnost předběžných otázek před Evropským soudním dvorem, *Soudní rozhledy*, č. 9/2004, str. 321 – 329
- [6] Bobek, M. Soudní dvůr Evropských společenství: Vorel – odměňování pracovní pohotovosti lékaře je mimo rámec komunitárního práva, *Soudní rozhledy*, č. 3/2007, str. 112 – 115
- [7] Bobek, M. *The Binding Force of Babel: the Enforcement of EC Law Unpublished in the Languages of the New Member States*, Cambridge Yearbook of European Legal Studies, 2006 – 2007, Vol. 9, Cambridge University Press, 2008
- [8] Brown, L., N., Kennedy, T. *The Court of Justice of the European Communities*, 5. vydání, London: Sweet&Maxwell, 2000
- [9] Komárek, J. Vysílání televize na hotelových pokojích je „sdělování veřejnosti ve smyslu směrnice 2001/29/ES“, *Právní rozhledy*, č. 5/2007, str. 188 – 194
- [10] Korinek, K. Řízení o předběžné otázce podle návrhů předkládaných ústavními soudy, Řízení o předběžné otázce a národní soudy, Sborník příspěvků z konference pořádané Ústavním soudem České republiky v Brně dne 3. prosince 2004, Praha: Ústavní soud České republiky, 2005, str. 11 – 25
- [11] Král, R. České soudy a řízení o předběžné otázce před ESD, *Evropské právo*, č. 7/2003, str. 33 – 39

- [12] Lasiński-Sulecki, K., Morawski, W. Late publication of EC law in languages of new member states and its effects: obligation on individuals following the Court's judgement in Skoma-Lux, *Common Market Law Review*, 2008, vol. 45, str. 705 – 725
- [13] Lenaerts, K. The Unity of European Law and the Overload of the ECJ – the System of Preliminary Rulings Revisited. in: Ingolf Pernice/Juliane Kokott/Cheryl Saunders (eds.): *The Future of the European Judicial System in a Comparative Perspective*, Nomos, 2006, str. 211, dostupné též na http://www.ecln.net/index.php?option=com_content&task=view&id=21&Itemid=39
- [14] Lenaerts, K., Arts, D. *Procedural Law of the European Union*, Londýn: Sweet&Maxwell, 1999
- [15] Póltorak, N. Ratione Temporis application of the preliminary rulings procedure, *Common Market Law Review*, 2008, vol. 45, str. 1357 – 1381
- [16] Růžička, K. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky*, 2. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005
- [17] Rozehnalová, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*, 2. aktualizované a rozšířené vydání, Praha: ASPI, Walterskluwer, 2008
- [18] Stehlík, V. *Řízení o předběžné otázce v komunitárním právu*, Olomouc, 2006
- [19] Šlosarčík, I. Skoma-Lux: „Neznalost zákona neomlouvá ... ale řekněte mi to česky, prosím“, *Jurisprudence*, č. 4/2008, str. 44 – 50
- [20] Tichý, L. a kol. *Dokumenty ke studiu evropského práva*, 3. přepracované vydání, Praha: Linde, 2006
- [21] Tichý, L., Arnold, R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R. *Evropské právo*, 3. vydání, C.H.Beck, 2006
- [22] Tichý, L. *Řízení o předběžné otázce před ESD a české soudy: subjekty, předmět a následky, Řízení o předběžné otázce a národní soudy*, Sborník příspěvků z konference pořádané Ústavním soudem České republiky v Brně dne 3. prosince 2004, Praha: Ústavní soud České republiky, 2005, str. 57 - 83
- [23] Tridimas, T., Tridimas, G. National courts and the European Court of Justice: A Public Choice Analysis of the Preliminary Reference Procedure, *International Review of Law and Economics*, 2004, vol. 24 (2), str. 125 - 145

- [24] Tridimas, T. Knocking on Heaven's Door: Fragmentation, Efficiency and Defiance in the Preliminary Reference Procedure, *Common Market Law Review*, 2003, vol. 40, str. 9 – 50
- [25] Unkrich, R. Das Vorabentscheidungsverfahren nach Art. 234 SES und die Rechtsposition des Einzelnen, Berlin: Tenea, 2006
- [26] Zoulík, F. Vliv evropského práva na naše civilní soudnictví (vybrané otázky), *Bulletin advokacie*, 2006, roč. 7 – 8, str. 17 - 21

Odborné články na internetu a další internetové zdroje

- [1] Fontanelli, F., Martinico, G. Cooperative Antagonists – The Italian Constitutional Court and the Preliminary Reference: Are We Dealing with a Turning Point?, Eric Stein Working Paper, č. 5/2008, str. 1 – 23, dostupné na <http://www.ericsteinpapers.eu/papers/2008/5.html>
- [2] Groussot, X. „Spirit, Are You There? - Reinforced Judicial Dialogue and the Preliminary Ruling Procedure,” Eric Stein Working Paper, č. 4/2008, str. 10, dostupné na <http://www.ericsteinpapers.eu/papers/2008/4.html>
- [3] NSS se kvůli odpadům a vínu obrátí na Evropský soudní dvůr, 23. července 2009, *Ekolist.cz*, dostupné na <http://www.ekolist.cz/zprava2.shtml?x=2191481>
- [4] Report of the Working Group on the Preliminary Ruling Procedure, str. 19 – 23, dostupné na http://www.juradmin.eu/en/newsletter/pdf/Hr_20-En.pdf
- [5] Tanzer, V. Spolupráce při vymáhání daňových pohledávek v EU - aktuální otázky jazykového režimu a příslušnosti k přezkumu, dostupné na <http://www.law.muni.cz/edicni/dp08/files/pdf/financ/tanzer.pdf>
- [6] Události 2009 Evropského dokumentačního a informačního střediska, Univerzita Karlova v Praze, dostupné na <http://eds.cuni.cz/EISEDS-4.html>

Právní předpisy a oficiální dokumenty

- [1] Akt o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropské unie, č. 44/2004 Sb. m. s., částka 15

- [2] Informativní sdělení o zahajování řízení o předběžné otázce vnitrostátními soudy (2009/C 297/01), dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:297:0001:0006:CS:PDF> (citováno 10. 3. 2010)
- [3] Jednací řád Soudního dvora ve znění změn z 13. ledna 2009 (Úř. Věst. L 24, 28. 1. 2009, str. 8), dostupné na http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2008-09/txt5_2008-09-25_11-40-42_785.pdf
- [4] Protokol (č. 3) o statutu Soudního dvora Evropské unie (Úř. Věst EU 2008, C 115, str. 210), dostupné na http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2008-09/statut_2008-09-25_11-38-33_988.pdf
- [5] Řád (úplné znění ke dni 1. 2. 2007) Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky – pro mezinárodní spory
- [6] Řád (úplné znění ke dni 1. 2. 2007) Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky pro vnitrostátní spory
- [7] Smlouva o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy z 17. prosince 2007
- [8] Smlouva o založení ESUO z 18. dubna 1951
- [9] Smlouva o založení EHS (nyní ES) z 25. března 1957 – před změnami provedených Lisabonskou smlouvou
- [10] Smlouvy o založení EUROATOM z 25. března 1957
- [11] Smlouva o EU ze 7. února 1992
- [12] Tisková zpráva č. 104/09 ze dne 30. Listopadu 2009, dostupné na <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=CJE/09/104&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=en>
- [13] Tisková zpráva Úřadu pro úřední tisky z 22. 3. 2006, dostupné na http://publications.europa.eu/press/2c73cdae-a4a5-59d2-4c38a08c4ef8d65e_cs.htm
- [14] Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- [15] Zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výdělku
- [16] Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů
- [17] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

- [18] Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích
- [19] Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
- [20] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- [21] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- [22] Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce
- [23] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

České předběžné otázky a související podklady

- [1] C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov [2007] ECR I-331
  - Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-437/05
  - Usnesení Soudního dvora ve věci C-437/05
- [2] C-64/06 Telefónica O₂ Czech Republic a. s., dříve Český Telecom, a. s. v. Czech on Line, a. s. [2007] ECR I-4887
  - Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-64/06
  - Stanovisko generálního advokáta Dámasa Ruiz-Jaraba COLOMERA ve věci C-64/06
  - Rozsudek Soudního dvora ve věci C-64/06
- [3] C-161/06 Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc [2007] I-10841
  - Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-161/06
  - Stanovisko generální advokátky Juliane Kokott ve věci C-161/06
  - Rozsudek Soudního dvora ve věci C-64/06
  - Stanovisko generální advokátky Eleanor Sharpston ve věci C-345/06
Gottfried Heinrich
- [4] C-282/06 Ochranný svaz autorský pro porávků k dílům (OSA) v. Miloslav Lev
  - Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-282/06
  - Usnesení předsedy Soudního dvora ve věci C-282/06
- [5] C-126/07 Reisebüro Bühler GmbH v. Dom.info e.K., Sebastian Dieterle
  - Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-126/07
  - Usnesení předsedy Soudního dvora ve věci C-126/07
- [6] C-572/07 RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem
  - Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-572/07

- Stanovisko generální advokátky Verici Trstenjak ve věci C-572/07
  - Rozsudek Soudního dvora ve věci C-572/07
- [7] C-233/08 Milan Kyrián v. Celní úřad Tábor
- Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-233/08
  - Stanovisko generálního advokáta Jána Mazáka ve věci C-233/08
  - Rozsudek Soudního dvora ve věci C-233/08
- [8] C-111/09 Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group v. Michal Bilas
- Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-111/09
- [9] C-299/09 DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrgebiet GmbH v. Ministerstvo životního prostředí
- Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-299/09
- [10] C-339/09 Skoma-Lux v. Celní ředitelství Olomouc (2)
- Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-339/09
- [11] C-393/09 Bezpečnostní softwarová asociace v. Ministerstvo kultury
- Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-393/09
- [12] C-399/09 Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení
- Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-399/09

Uvedená soudní rozhodnutí

- [1] C-26/62 Van Gend en Loos v. Nederlandse Administratie der Belastingen [1963] ECR 1
- [2] C-6/64 Costa v. ENEL [1964] ECR 585
- [3] C-61/65 Vaassen-Göbles (a widow) v. Management of the Beambtenfonds voor het Mijnbedrijf [1966] ECR 261
- [4] C-104/79 Pasquale Foglia v. Mariella Novello [1980] ECR 745
- [5] C-138/80 Borker [1980] ECR 01975
- [6] C-102/81 Nordsee Deutsche Hochseefischerei GmbH v. Reederei Mond Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG and Reederei Friedrich Busse Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG. [1982] ECR 1095

- [7] C-283/81 CILFIT a Lanificio di Garvardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví [1982] ECR 3415
- [8] C-14/83 Von Colson a Kamann v. Land Nordrhein-Westfalen [1984] ECR 1891
- [9] C-314/85 Foto Frost v. Hauptzollamt Lübeck-Ost [1987] ECR 4199
- [10] C-109/88 Handels-og Kontorfunktionernes Forbund I Danmark v. Dansk Arbejdsgiverforening, zastupující Danfoss [1989] ECR 3199
- [11] C-221/88, ESCS v. Acciaierie e Ferriere Busseni SpA (in liquidation) [1990] ECR I-00495
- [12] C-297/88 a C-197/89 Massam Dzodzi v Belgian State [1990] ECR I-03763
- [13] C-24/92 Pierre Corbiau and Administration des Contributions du Grand-Duché de Luxembourg [1993] ECR I-01277
- [14] C-54/96 Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH v. Bundesbaugesellschaft Berlin mbH. [1997] ECR I-04961
- [15] C-151/02 město Kiel v. Norbert Jäger [2003] ECR I-8389
- [16] C-14/04 Dellas a další [2005] ECR I-10253
- [17] C-302/04 Ynos kftv. János Varga [2006] ECR I-371
- [18] C-328/04 Attila Vajnai [2005] ECR I-8577
- [19] C-306/05 Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) v. Rafael Hoteles SA [2006] ECR I-11519
- [20] C-168/06 Ceramika Paradyż Sp. z. o. v. Dyrektor Izby Skarbowej w Lodzi [2007] ECR I-29
- [21] C-345/06 Gottfried Heinrich
- [22] Nález Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2009, sp. zn. II. ÚS 1009/08, K povinnosti obecného soudu položit předběžnou otázku, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>
- [23] Rozhodnutí estonského Nejvyššího soudu ze dne 10. května 2006, sp. zn. 3-3-1-66-05
- [24] Rozhodnutí italského Ústavního soudu č. 536/1995, dostupné na <http://www.cortecostituzionale.it>
- [25] Rozhodnutí polského Krajského správního soudu v Bydgoszcz ze dne 20. července 2005, sp. zn. I SA/Bd 275/05
- [26] Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. června 2008, sp. zn. IV. ÚS 154/08, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>

- [27] Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. února 2010, sp. zn. I. ÚS 2553/07, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>

Název práce v anglickém jazyce

Problematika předběžné otázky se zaměřením na řízení iniciovaná soudy České republiky.

The issue of the reference for preliminary ruling with a special regard to proceedings initiated by courts of the Czech Republic.

Resumé

The date of May 1st, 2004 constitutes an historic moment in European Integration. It signifies an enlargement of the European Union from 15 to 25 countries including Czech Republic which had an impact on many areas. In the field of law there were suddenly lots of cases when the European law became immediately applicable. As a result of collision between the European and the national law there may arise a question of interpretation or validity of the EU law. Preliminary reference procedure, which is laid down in Article 267 of the Treaty on the functioning of the European Union, is applied when the judge of a national court faces with such a question; it facilitates the dialog between the national courts and the Court of Justice of the European Union.

The preliminary reference procedure is what is dealt with in the diploma thesis which is called *"The issue of the reference for preliminary ruling with a special regard to proceedings initiated by courts of the Czech Republic."* In first two chapters there is outlined the characteristic of this procedure with some specific features and its evolution from the Article 41 of the Treaty establishing the European Coal and Steel Community to the Article 267 of the Treaty on the functioning of the European Union.

The third chapter interprets the term "court or tribunal of a Member State" according to the Article 267 of the Treaty on the functioning of the European Union. There is analyzed not only the part "court or tribunal," but also the "Member State" part. At the end of this section the thesis deals with the object of the preliminary reference procedure.

Not all the questions which arise in cases before the courts of the Member States will be accepted by the Court of Justice of the European Union or will be refer to it. Next two chapters therefore describe the criteria of acceptance of the preliminary reference and the Exceptions to the Duty to refer by to national courts.

The last chapter studies the Czech preliminary references which were submitted to the Court of Justice of the European Union since the Czech Republic joined the European Union. Up to the end of the year 2009 there were referred questions for a preliminary ruling in twelve proceedings. The first one was made by order of the Okresní soud, Český Krumlov in the proceeding between Jan Vorel and Český Krumlov Hospital. In 2006 there were put three references in the proceedings between Telefónica O2 Czech Republic a. s. and Czech On Line, a. s., Skoma-Lux s.r.o. and Celní ředitelství Olomouc, OSA and

Miloslav Lev. The year 2007 brought two preliminary references in the proceeding *Reisebüro Bühler GmbH v. Dom.info e.K., Sebastian Dieterle and RLRE Tellmer Property s.r.o. v. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem*. The last decided Czech preliminary reference was put in the proceeding between Milan Kyrian and *Celní úřad Tábor*. In 2009 five preliminary references were submitted by Czech courts, namely *Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group v. Michal Bilas, DAR Duale Abfallwirtschaft und Verwertung Ruhrgebiet GmbH v. Ministerstvo životního prostředí, Skoma-Lux s.r.o. v. Celní ředitelství Olomouc (2), Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany v. Ministerstvo kultury* and *Marie Landtová v. Česká správa sociálního zabezpečení*. They have not been decided yet.

All the Czech preliminary references except for the ones submitted in the year 2009 were analyzed from different points of view as for example what kind of “court or tribunal of a Member State” submitted the questions for a preliminary ruling, submitted questions, opinion advocate general or judgment of the Court of Justice of the European Union. Finally there is mentioned a summary of what the Czech preliminary references have or have not in common.

Klíčová slova

Řízení o předběžné otázce/ Preliminary reference procedure

Článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie/ Article 267 of the Treaty on the functioning of the European Union

Soudní dvůr Evropské unie/ Court of Justice of the European Union